

Ενημερωτικός Οδηγός
(ως προς τις προκηρυσσόμενες δράσεις)
Τοπικό Πρόγραμμα
«Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER»
ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΕ ΟΤΑ
«Διαδρομές στη φύση και τον πολιτισμό της Αιτωλίας»

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ
ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**Η Ευρώπη επενδύει στις
αγροτικές περιοχές**

**Ελληνική Δημοκρατία Υπουργείο
Αγροτικής Ανάπτυξης &
Τροφίμων**

Προσέγγιση LEADER

ΠΑΑ 2007-2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	<i>Η ταυτότητα του Άξονα 4 του Π.Α.Α. «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER»</i>	4
1.1	<i>Αγροτική Ανάπτυξη κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2007-2013</i>	5
1.2	<i>Άξονας 4 του ΠΑΑ «Εφαρμογή της Προσέγγισης Leader»</i>	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	<i>Τοπικό Πρόγραμμα «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER» ΑΙΤΩΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΑΕ ΟΤΑ «Διαδρομές στη φύση και τον πολιτισμό της Αιτωλίας»</i>	7
2.1	<i>Αποφάσεις έγκρισης και συμβατοποίησης Τοπικού Προγράμματος</i>	8
2.2	<i>Επιτροπή Διαχείρισης Τοπικού Προγράμματος</i>	8
2.3	<i>Περιοχή εφαρμογής Τοπικού Προγράμματος</i>	9
2.4	<i>Παρουσίαση Τοπικού Προγράμματος</i>	11
2.5	<i>Δράσεις Τοπικού Προγράμματος που προκηρύσσονται με την παρούσα πρόσκληση</i>	16
2.6	<i>Ανάλυση δράσεων Τοπικού Προγράμματος που προκηρύσσονται με την παρούσα πρόσκληση</i>	17
2.6.1	<i>Δράσεις ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L123 "Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων"</i>	18
2.6.1.1	<i>(L123-1α) «Μεταποίηση – τυποποίηση προϊόντων αγροτικής παραγωγής»</i>	18
2.6.1.2	<i>(L123-1β) «Ενίσχυση της συλλογικής γυναικείας επιχειρηματικότητας για την ίδρυση, τον εκσυγχρονισμό και την μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών κουταλιού»</i>	25
2.6.1.3	<i>Επιλέξιμες δαπάνες δράσεων L123-1α «Μεταποίηση – τυποποίηση προϊόντων αγροτικής παραγωγής» και L123-1β «Ενίσχυση της συλλογικής γυναικείας επιχειρηματικότητας για την ίδρυση, τον εκσυγχρονισμό και την μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών κουταλιού»</i>	26
2.6.2	<i>Δράσεις Υπομέτρου L311 «Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες»</i>	28
2.6.2.1	<i>(L311-1) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»</i>	28
2.6.2.2	<i>(L311-2) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής»</i>	30
2.6.2.3	<i>(L311-3) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επισκέψιμων αγροκτημάτων»</i>	31
2.6.2.4	<i>(L311-4) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευστιγνωσίας)»</i>	33

2.6.2.5	<i>Επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων L311-1, L311-2, L311-3 και L311-4</i>	34
2.6.2.6	<i>(L311-5) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων»</i>	36
2.6.2.7	<i>(L311-6) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών»</i>	38
2.6.2.8	<i>(L311-7) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση»</i>	39
2.6.2.9	<i>Επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων L311-5, L311-6, L311-7</i>	41
2.6.3	<i>Δράσεις ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L312 «Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων»</i>	43
2.6.3.1	<i>(L312-1) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων»</i>	43
2.6.3.2	<i>(L312-2) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών»</i>	44
2.6.3.3	<i>(L312-3) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση»</i>	46
2.6.3.4	<i>Επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων L312-1, L312-2 και L312-3</i>	47
2.6.4	<i>Δράσεις ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L313 «Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων»</i>	49
2.6.4.1	<i>(L313-5) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»</i>	49
2.6.4.2	<i>(L313-6) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής»</i>	51
2.6.4.3	<i>(L313-8) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας)»</i>	52
2.6.4.4	<i>Επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων L313-5, L313-6, L313-8</i>	53
	<i>Προδιαγραφές που τίθενται βάσει μελετών και συναφών προϊόντων της ΟΤΔ</i>	56
ΚΑΦΑΛΑΙΟ 3		
3.1	<i>Μελέτες και συναφή προϊόντα της ΟΤΔ</i>	57
3.1.1	<i>Μελέτη / εμπειρογνωμοσύνη «Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας»</i>	57
3.1.2	<i>Μελέτη / εμπειρογνωμοσύνη «Προδιαγραφές τοπικής γαστρονομίας στην περιοχή παρέμβασης LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής»</i>	58
3.1.3	<i>Κριτήρια Διακρατικού Σήματος Ποιότητας (εμπορικής ετικέτας) «PROAGRITOUR»</i>	58

Κεφάλαιο 1^ο
Η ταυτότητα του Άξονα 4 του Π.Α.Α.
«Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER»

1.1 Αγροτική Ανάπτυξη κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2007-2013

Η νέα περίοδος προγραμματισμού 2007-2013 παρέχει μια σημαντική ευκαιρία στην ανάπτυξη, στην απασχόληση και στην αειφορία του αγροτικού τομέα μέσω της στήριξης που προσφέρει το νέο Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Σε εφαρμογή των άρθρων 11 και 12 του Κανονισμού (ΕΚ) 1698/2005 του Συμβουλίου, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ, καταρτίστηκε από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 (ΕΣΣΑΑ), το οποίο καθορίζει τις προτεραιότητες της Ελλάδας για τη χρησιμοποίηση των κοινοτικών πόρων από το ΕΓΤΑΑ για τη περίοδο 2007-2013.

Η συνολική στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας, η οποία ενσωματώνεται στη συνολική στρατηγική του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) που προωθεί την ενίσχυση των τριών πυλώνων της αειφόρου ανάπτυξης (οικονομικής, κοινωνικής, περιβαλλοντικής), στοχεύει στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της ελληνικής αγροτικής οικονομίας με παράλληλη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και γενικότερα της ποιότητας της ζωής των κατοίκων της υπαίθρου. Ειδικότερα εστιάζεται στην **αειφόρο Αγροτική Ανάπτυξη μέσω της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή και αγροδιατροφικού τομέα, καθώς και του περιβάλλοντος σε μια βιώσιμη Ύπαιθρο.**

Η παραπάνω στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη την 4^η Προγραμματική περίοδο θα επιτευχθεί μέσω της εφαρμογής ενός εθνικού προγράμματος, με τίτλο «Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ)», το οποίο εγκρίθηκε με αρ. Ε(2007) 6012/29-11-2007 Απόφαση της Ε.Ε.

Οι Στρατηγικοί στόχοι του ΠΑΑ είναι οι εξής:

- Διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, της δασοκομίας και του αγροδιατροφικού τομέα (γενικός στρατηγικός στόχος 1)
- Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων (γενικός στρατηγικός στόχος 2)
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας (γενικός στρατηγικός στόχος 3)
- Δημιουργία τοπικών ικανοτήτων για την απασχόληση και τη διαφοροποίηση στις αγροτικές περιοχές μέσω της προσέγγισης LEADER (γενικός στρατηγικός στόχος 4)

Οι τέσσερις προαναφερθέντες στρατηγικοί στόχοι συνιστούν τους τέσσερις Άξονες του ΠΑΑ:

- Άξονας1: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας

- Άξονας 2: Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου
- Άξονας 3: Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας
- Άξονας 4: Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER

1.2 Άξονας 4 του ΠΑΑ «Εφαρμογή της Προσέγγισης Leader»

Κατά το έτος 1991 ξεκίνησε η εφαρμογή της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER (Liaisons Entre Actions de Developpement de l' Economie Rurale – Δεσμοί μεταξύ δράσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας του αγροτικού χώρου) στη χώρα μας, η οποία αποτέλεσε την αρχή μιας νέας προσέγγισης στην πολιτική αγροτικής ανάπτυξης. Μέσω της LEADER στηρίχθηκε η ολοκληρωμένη και πολυτομεακή ανάπτυξη, ενώ παράλληλα δόθηκε η ευκαιρία στις τοπικές κοινωνίες να σχεδιάσουν και να επιλέξουν οι ίδιες τον τρόπο και τη «διαδρομή» ανάπτυξής τους. Τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα της πρώτης πειραματικής εφαρμογής και η διαπίστωση ότι η πρωτοβουλία συνέβαλε, αντιστρόφως ανάλογα με τον προϋπολογισμό της, στην ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού, οδήγησαν σε ένα πιο συστηματικό και ολοκληρωμένο σχεδιασμό της LEADER II. Η εφαρμογή της πρωτοβουλίας συνεχίστηκε κατά την Γ' Προγραμματική Περίοδο μέσω της LEADER+, η οποία κινήθηκε στη λογική και τη φιλοσοφία των προηγούμενων εφαρμογών.

Η πρωτοβουλία LEADER, μετά την εμπειρία τριών περιόδων προγραμματισμού, έχει φτάσει σε επίπεδο ωριμότητας που δίνει τη δυνατότητα στις αγροτικές περιοχές να εφαρμόσουν ευρύτερα την προσέγγιση LEADER στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ εξυπηρετώντας βασικούς στόχους του.

Στο πλαίσιο της Προσέγγισης LEADER υλοποιούνται Τοπικά Προγράμματα με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα σε προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση αφορά στην προώθηση όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων στις οποίες στηρίζεται το τοπικό παραγωγικό σύστημα για την ισόρροπη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Τόσο ο σχεδιασμός όσο και η εφαρμογή και υλοποίηση των Τοπικών Προγραμμάτων λαμβάνουν υπόψη την *«εκ των κάτω προς τα άνω προσέγγιση»*, που προϋποθέτει *συμμετοχικό προγραμματισμό και κινητοποίηση των τοπικών φορέων και του τοπικού πληθυσμού, οι οποίοι γνωρίζουν τα προβλήματα και τις δυνατότητες της περιοχής, για το λόγο αυτό έχουν επιλεγεί* τοπικά εταιρικά σχήματα δημοσίου – ιδιωτικού τομέα (Ομάδες Τοπικής Δράσης – ΟΤΔ) για την υλοποίηση και εφαρμογή της «Προσέγγισης LEADER».

Κεφάλαιο 2^ο

Τοπικό Πρόγραμμα «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER»

ΑΙΤΩΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΑΕ ΟΤΑ

«Διαδρομές στη φύση και τον πολιτισμό της Αιτωλίας»

2.1 Αποφάσεις έγκρισης και συμβατοποίησης Τοπικού Προγράμματος

Στο πλαίσιο του Άξονα 4: «Εφαρμογή προσέγγισης LEADER» του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013» (ΠΑΑ) εγκρίθηκε, με τις αριθ. 5807/29-06-2009 & 5954/02-07-2009 αποφάσεις του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, η εφαρμογή τοπικού προγράμματος, με Φορέα Υλοποίησης (Ομάδα Τοπικής Δράσης) την Εταιρεία μας με την επωνυμία: «ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. ΟΤΑ»

Για την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος υπεγράφη η από 17/05/2010 Σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων – Διοικητικός Τομέας Κοινοτικών Πόρων & Υποδομών και της Ο.Τ.Δ.

2.2 Επιτροπή Διαχείρισης Τοπικού Προγράμματος

Η διαχείριση όλων των θεμάτων που αφορούν την εφαρμογή του Τοπικού Προγράμματος της Αιτωλικής Αναπτυξιακής Α.Ε. ΟΤΑ γίνεται από την Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος LEADER, στην οποία μετέχουν κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς αλλά και άλλοι εκπρόσωποι της κοινωνίας σε ποσοστό τουλάχιστον 55,56%, ενώ οι φορείς που εξυπηρετούν συμφέροντα του δημοσίου τομέα της περιοχής παρέμβασης μετέχουν στην σύνθεση της ΕΔΠLEADER με ποσοστό τουλάχιστον 44,44%.

Η ΕΔΠLEADER της Αιτωλικής Αναπτυξιακής Α.Ε. ΟΤΑ έχει την παρακάτω σύνθεση:

α/α	ΦΟΡΕΑΣ	ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ή ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
1	ΤΕΔΚ Ν. Ευρυτανίας	Δημόσιος τομέας
2	ΤΕΔΚ Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Δημόσιος τομέας
3	Δήμος Αντιρρίου	Δημόσιος τομέας
4	Δήμος Οινιαδών	Δημόσιος τομέας
5	Ομοσπονδία Συλλόγων Ναυπακτίας	Ιδιωτικός τομέας
6	Ομοσπονδία Επαγγελματικών – Βιοτεχνικών και Εμπορικών Σωματείων Ναυπακτίας & Δωρίδας	Ιδιωτικός τομέας
7	Αγροπεριβαλλοντική Ομάδα Βιοκαλλιεργητών Δυτικής Ελλάδας	Ιδιωτικός τομέας
8	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Μεσολογγίου – Ναυπακτίας	Ιδιωτικός τομέας
9	Γυναικείος Συνεταιρισμός Ναυπάκτου	Ιδιωτικός τομέας

2.3 Περιοχή εφαρμογής Τοπικού Προγράμματος

Στο πλαίσιο του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) η προσέγγιση LEADER εφαρμόζεται σε τοπικά διαμερίσματα ορεινών, μειονεκτικών, πεδινών περιοχών συμπεριλαμβανομένων και των νησιωτικών περιοχών της Χώρας με πληθυσμό μέχρι 5.000 κατοίκους.

Οι περιοχές στις οποίες εφαρμόζονται τα τοπικά προγράμματα LEADER διαφοροποιούνται γεωγραφικά από τις περιοχές στις οποίες εφαρμόζονται τοπικά προγράμματα του Άξονα 4 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΛΙΕΙΑ 2007-2013» και από τις περιοχές υλοποίησης του Άξονα προτεραιότητας 3 του ΠΑΑ.

Η περιοχή εφαρμογής του Τοπικού Προγράμματος «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER» της Αιτωλικής Αναπτυξιακής Α.Ε. ΟΤΑ αναφέρεται ανά Δήμο και τοπικό διαμέρισμα στον ακόλουθο ΠΙΝΑΚΑ Ι.

Στον ΠΙΝΑΚΑ Ι αναφέρεται επίσης ο χαρακτηρισμός των τοπικών διαμερισμάτων σε ορεινά, μειονεκτικά και πεδινά σύμφωνα με την οδηγία 75/268/ΕΟΚ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι: Περιοχή Εφαρμογής Τοπικού Προγράμματος «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER».

ΝΟΜΟΣ/ ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ/ ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (2001)	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ (Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)
ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ				
Δήμος Ι.Π. Μεσολογγίου	Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου	36,1	877	Ορεινή
	Δ.Δ.Αγίου Θωμά	7,0	624	Πεδινή
	Δ.Δ.Ανω Κουδουνίου	16,4	105	Ορεινή
	Δ.Δ.Ελληνικών	19,7	480	Ορεινή
	Δ.Δ.Ευρηνοχωρίου	17,7	1706	Πεδινή
	Δ.Δ.Μουσούρων	11,8	212	Ορεινή
	Δ.Δ.Ρετσίων	19,5	193	Ορεινή
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ		128,2	4.197	
Δήμος Αντιρρίου	Δ.Δ.Αντιρρίου	6,7	1108	Πεδινή
	Δ.Δ.Μακυνείας	31,1	533	Ορεινή
	Δ.Δ.Μολυκρείου	13,0	734	Ορεινή
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ		50,8	2.375	
Δήμος Αποδοτίας	Δ.Δ.Ανω Χώρας	19	404	Ορεινή
	Δ.Δ.Αμπελακιωτίσσης	13,6	231	Ορεινή
	Δ.Δ.Ελατούς	11,7	153	Ορεινή
	Δ.Δ.Κάτω Χώρας	9,4	41	Ορεινή
	Δ.Δ.Κρυονερίων	23,7	122	Ορεινή
	Δ.Δ.Πόδου	6,7	8	Ορεινή
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ		84,1	959	
Δήμος Ναυπάκτου	Δ.Δ.Αφροξυλιάς	17,7	451	Ορεινή
	Δ.Δ.Βελβίνας	10,7	124	Ορεινή
	Δ.Δ.Βλαχομάνδρας	17,1	260	Ορεινή
	Δ.Δ.Βομβοκούς	11,8	320	Ορεινή
	Δ.Δ.Δάφνης	10,0	779	Ορεινή
	Δ.Δ.Λυγιά	1,7	1171	Πεδινή
	Δ.Δ.Μαμουλάδας	7,9	435	Ορεινή
	Δ.Δ.Νεοκάστρου	11,1	117	Ορεινή

	Δ.Δ.Ξηροπηγάδου	2,1	477	Ορεινή
	Δ.Δ.Παλαιοχωρακίου	11,5	87	Ορεινή
	Δ.Δ.Πιτσιναιίκων	14,0	215	Ορεινή
	Δ.Δ.Ριγανίου	19,1	335	Ορεινή
	Δ.Δ.Σκάλας	7,8	536	Ορεινή
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ		142,4	5.307	
Δήμος Οινιαδών	Δ.Δ.Νεοχωρίου Μεσολογγίου	88,7	3733	Πεδινή
	Δ.Δ.Γουριάς	15,7	1071	Πεδινή
	Δ.Δ.Κατοχής	100,1	2890	Πεδινή
	Δ.Δ.Λεσινίου	31,3	913	Πεδινή
	Δ.Δ.Μάστρου	10,4	630	Πεδινή
	Δ.Δ.Πενταλόφου	24,7	990	Πεδινή
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ		270,9	10.227	
Δήμος Πλατάνου	Δ.Δ.Πλατάνου	23,2	404	Ορεινή
	Δ.Δ.Δενδροχωρίου	5,8	28	Ορεινή
	Δ.Δ.Κλεπιάς	16,4	301	Ορεινή
	Δ.Δ.Λιβαδακίου	12,8	52	Ορεινή
	Δ.Δ.Περδικόβρυσης	9,1	27	Ορεινή
	Δ.Δ.Περίστης	11,6	117	Ορεινή
	Δ.Δ.Χόμορης	21,2	105	Ορεινή
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ		100,1	1.034	
Δήμος Πυλίνης	Δ.Δ.Ανθοφύτου	16,0	170	Ορεινή
	Δ.Δ.Γάβρου	8,6	87	Ορεινή
	Δ.Δ.Ελευθεριανής	13,5	212	Ορεινή
	Δ.Δ.Μηλέας	3,5	80	Ορεινή
	Δ.Δ.Παλαιοπύργου	30,3	361	Ορεινή
	Δ.Δ.Ποκίστης	7,5	144	Ορεινή
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ		79,5	1054,0	
Δήμος Χάλκειας	Δ.Δ.Τρικόρφου	24,2	440	Ορεινή
	Δ.Δ.Άνω Βασιλικής	7,9	177	Ορεινή
	Δ.Δ.Βασιλικής	10,7	329	Ορεινή
	Δ.Δ.Γαβρολίμνης	11,7	363	Ορεινή
	Δ.Δ.Γαλατά	27,7	1212	Πεδινή
	Δ.Δ.Καλαβρούζης	25,0	132	Ορεινή
	Δ.Δ.Περιθωρίου	6,9	210	Πεδινή
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ		114,1	2.863	
ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ				
Δήμος Δομνίστας	Δ.Δ.Κρικέλλου	51,7	513	Ορεινή
	Δ.Δ.Αμπλιανής (Σταυροπηγίου)	37,3	255	Ορεινή
	Δ.Δ.Δομνίστης	32,2	695	Ορεινή
	Δ.Δ.Μεσοκώμης	25,7	128	Ορεινή
	Δ.Δ.Ροσκάς	26,8	128	Ορεινή
	Δ.Δ.Στάβλων	18,3	304	Ορεινή
	Δ.Δ.Ψιανών	23,7	140	Ορεινή
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ		215,7	2.163	
Σύνολο περιοχής παρέμβασης		1.166,8	29.627	

2.4 Παρουσίαση Τοπικού Προγράμματος

Το τοπικό πρόγραμμα της Ο.Τ.Δ. περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέτρα και υπομέτρα:

ΜΕΤΡΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ	ΥΠΟΜΕΤΡΟ
41. Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης: 411. Ανταγωνιστικότητα 413. Ποιότητα ζωής/ Διαφοροποίηση	L123	Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων
	L311	Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες
	L312	Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων
	L313	Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
	L321	Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό
	L323	Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς
421: Διατοπική και διακρατική συνεργασία	421α	Διατοπική συνεργασία
	421β	Διακρατική συνεργασία
431: Δαπάνες λειτουργίας, απόκτηση δεξιοτήτων, εμπύχωση	431α	Δαπάνες λειτουργίας της ΟΤΔ
	431β	Απόκτηση δεξιοτήτων και εμπύχωση

Βασικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος της Ο.Τ.Δ. είναι οι ακόλουθοι:

- Βελτίωση της τουριστικής ικανότητας της περιοχής
- Αύξηση και βελτίωση των αγροτουριστικών υποδομών και των υπηρεσιών εναλλακτικού τουρισμού
- Ανάδειξη και αξιοποίηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής, με έμφαση στη βιολογική αγροτική παραγωγή
- Ανάδειξη των περιβαλλοντικών και πολιτισμικών στοιχείων
- Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και προώθηση της συλλογικής επιχειρηματικότητας
- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας προς όφελος του Τοπικού Παραγωγικού Συστήματος
- Εφαρμογή προδιαγραφών ποιότητας στις προσφερόμενες υπηρεσίες και τα παραγόμενα προϊόντα της περιοχής
- Σύνδεση του αγροτικού με τον τουριστικό τομέα και προώθηση της συνεργασίας μεταξύ συντελεστών του Τοπικού Παραγωγικού Συστήματος
- Μεταφορά τεχνογνωσίας και προώθηση συνεργασιών σε τοπικό και διακρατικό επίπεδο
- Συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού στον τόπο καταγωγής του

Στον πίνακα που ακολουθεί αναφέρονται οι Δράσεις του Τοπικού Προγράμματος ανά Υπομέτρο, καθώς και τα χρηματοδοτικά στοιχεία αυτών.

ΥΠΟΜΕΤΡΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΑΠΑΝΗ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΕΓΤΑΑ)	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
123: Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων	L123-1α	Μεταποίηση - τυποποίηση προϊόντων αγροτικής παραγωγής	1.210.000,00	605.000,00	484.000,00	121.000,00	605.000,00
	L123-1β	Ενίσχυση της συλλογικής γυναικείας επιχειρηματικότητας για την ίδρυση, τον εκσυγχρονισμό και την μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών κουταλαγιού	65.000,00	32.500,00	26.000,00	6.500,00	32.500,00
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 123			1.275.000,00 €	637.500,00 €	510.000,00 €	127.500,00 €	637.500,00 €
311: Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες	L311-1	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης	480.000,00 €	288.000,00 €	230.400,00 €	57.600,00 €	192.000,00 €
	L311-2	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής	180.000,00 €	108.000,00 €	86.400,00 €	21.600,00 €	72.000,00 €
	L311-3	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επισκέψιμων αγροκτημάτων	1.440.000,00 €	864.000,00 €	691.200,00 €	172.800,00 €	576.000,00 €
	L311-4	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου	100.000,00 €	60.000,00 €	48.000,00 €	12.000,00 €	40.000,00 €
	L311-5	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων (σε ενδεικτικούς κλάδους με βάση ταξινόμηση ΣΤΑΚΟΔ)	70.000,00 €	42.000,00 €	33.600,00 €	8.400,00 €	28.000,00 €

	L311-6	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παραγωγής υπηρεσιών (σε ενδεικτικούς κλάδους με βάση ταξινόμηση ΣΤΑΚΟΔ)	60.000,00 €	36.000,00 €	28.800,00 €	7.200,00 €	24.000,00 €
	L311-7	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α. μεταποίηση	70.000,00 €	42.000,00 €	33.600,00 €	8.400,00 €	28.000,00 €
		ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 311	2.400.000,00 €	1.440.000,00 €	1.152.000,00 €	288.000,00 €	960.000,00 €
312: Στήριξη της δημιουργία και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων	L312-1	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός βιοτεχνικών μονάδων (σε ενδεικτικούς κλάδους σύμφωνα με ταξινόμηση ΣΤΑΚΟΔ)	480.000,00 €	288.000,00 €	230.400,00 €	57.600,00 €	192.000,00 €
	L312-2	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παραγωγής υπηρεσιών (σε ενδεικτικούς κλάδους σύμφωνα με ταξινόμηση ΣΤΑΚΟΔ)	70.000,00 €	42.000,00 €	33.600,00 €	8.400,00 €	28.000,00 €
	L312-3	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση (σε ενδεικτικούς κλάδους σύμφωνα με ταξινόμηση ΣΤΑΚΟΔ)	70.000,00 €	42.000,00 €	33.600,00 €	8.400,00 €	28.000,00 €
	L312-5	Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	50.000,00 €	30.000,00 €	24.000,00 €	6.000,00 €	20.000,00 €
			ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 312	670.000,00 €	402.000,00 €	321.600,00 €	80.400,00 €
313: Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	L313-2	Σήμανση αξιοθέατων και μνημείων	24.000,00 €	24.000,00 €	19.200,00 €	4.800,00 €	0,00 €
	L313-3	Ποδηλατικές διαδρομές σε περιοχές της αγροτικής υπαίθρου	135.000,00 €	135.000,00 €	108.000,00 €	27.000,00 €	0,00 €
	L313-4	Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής	100.000,00 €	70.000,00 €	56.000,00 €	14.000,00 €	30.000,00 €
	L313-5	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης	2.400.000,00 €	1.440.000,00 €	1.152.000,00 €	288.000,00 €	960.000,00 €

	L313-6	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής	530.000,00 €	318.000,00 €	254.400,00 €	63.600,00 €	212.000,00 €
	L313-8	Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού	705.000,00 €	423.000,00 €	338.400,00 €	84.600,00 €	282.000,00 €
	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 313		3.894.000,00 €	2.410.000,00 €	1.928.000,00 €	482.000,00 €	1.484.000,00 €
321: Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό	L321-2	Δημιουργία δημοτικών βιβλιοθηκών και χώρων άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων	75.000,00 €	75.000,00 €	60.000,00 €	15.000,00 €	0,00 €
	L321-3	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και στήριξη πολιτιστικών φορέων	30.000,00 €	22.500,00 €	18.000,00 €	4.500,00 €	7.500,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 321			105.000,00 €	97.500,00 €	78.000,00 €	19.500,00 €	7.500,00 €
323: Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	L323-1	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση περιοχών	300.000,00 €	300.000,00 €	240.000,00 €	60.000,00 €	0,00 €
	L323-2β	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου	80.000,00 €	60.000,00 €	48.000,00 €	12.000,00 €	20.000,00 €
	L323-4	Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία - συλλογές - εκθετήρια που σχετίζονται με τη λαογραφική/αγροτική/πολιτιστική κληρονομιά	120.000,00 €	120.000,00 €	96.000,00 €	24.000,00 €	0,00 €
	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 323		500.000,00 €	480.000,00 €	384.000,00 €	96.000,00 €	20.000,00 €
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 41		8.844.000,00 €	5.467.000,00 €	4.373.600,00 €	1.093.400,00 €	3.377.000,00 €
421α: Διατοπική συνεργασία		Το βιολογικό τραπέζι της Νοτιοδυτικής Ελλάδας	50.000,00 €	50.000,00 €	40.000,00 €	10.000,00 €	0,00 €

421β: Διακρατική συνεργασία	PARKS PROTECTION II: Διαχείριση, Προστασία και Οικονομική Ανάπτυξη Προστατευόμενων Περιοχών	20.000,00 €	20.000,00 €	16.000,00 €	4.000,00 €	0,00 €
	Προβολή των Μεσαίωνικών Κάστρων PROAGRITOUR II	20.000,00 €	20.000,00 €	16.000,00 €	4.000,00 €	0,00 €
		50.000,00 €	50.000,00 €	40.000,00 €	10.000,00 €	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 421		140.000,00 €	140.000,00 €	112.000,00 €	28.000,00 €	0,00 €
431α: Δαπάνες λειτουργίας της ΟΤΑ		1.038.000,00 €	1.038.000,00 €	830.400,00 €	207.600,00 €	0,00 €
	Εκπόνηση μελετών για την περιοχή εφαρμογής	7.000,00 €	7.000,00 €	5.600,00 €	1.400,00 €	0,00 €
	Ενέργειες πληροφόρησης για την περιοχή παρέμβασης και την τοπική αναπτυξιακή στρατηγική	33.200,00 €	33.200,00 €	26.560,00 €	6.640,00 €	0,00 €
431β: Απόκτηση δεξιοτήτων και εμπύχωση	Διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής	10.000,00 €	10.000,00 €	8.000,00 €	2.000,00 €	0,00 €
	Ενέργειες επιμόρφωσης ατόμων με ηγετικό ρόλο	4.800,00 €	4.800,00 €	3.840,00 €	960,00 €	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 431		1.093.000,00 €	1.093.000,00 €	874.400,00 €	218.600,00 €	0,00 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		10.077.000,00 €	6.700.000,00 €	5.360.000,00 €	1.340.000,00 €	3.377.000,00 €

2.5 Δράσεις Τοπικού Προγράμματος που προκηρύσσονται με την παρούσα πρόσκληση

Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός και οι αντίστοιχες πιστώσεις Δημόσιας Δαπάνης των δράσεων στις οποίες αναφέρεται η παρούσα πρόσκληση είναι ενδεικτικά ως εξής:

Υπομέτρο	Δράση	Ενδεικτικό Συνολικό κόστος	Ενδεικτική Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική & Εθνική συμμετοχή)
Υπομέτρο L123 «Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων»,	L123-1α «Μεταποίηση – τυποποίηση προϊόντων αγροτικής παραγωγής»	1.210.000,00 €	605.000,00 €
	L123-1β «Ενίσχυση της συλλογικής γυναικείας επιχειρηματικότητας για την ίδρυση, των εκσυγχρονισμό και την μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών του κουταλιού»	65.000,00 €	32.500,00 €
Υπομέτρο L311 «Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες»	L311-1 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»	480.000,00 €	288.000,00 €
	L311-2 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής»	180.000,00 €	108.000,00 €
	L311-3 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επισκεψίμων αγροκτημάτων»	1.440.000,00 €	864.000,00 €
	L311-4 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδειών, χώροι γευσίγνωσίας)»	100.000,00 €	60.000,00 €
	L311-5 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων»	70.000,00 €	42.000,00 €
	L311-6 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών»	60.000,00 €	36.000,00 €
	L311-7 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση»	70.000,00 €	42.000,00 €
Υπομέτρο L312 «Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων»	L312-1 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων»	480.000,00 €	288.000,00 €
	L312-2 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών»	70.000,00 €	42.000,00 €
	L312-3 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση»	70.000,00 €	42.000,00 €
Υπομέτρο L313 «Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων»	L313-5 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»	2.400.000,00 €	1.440.000,00 €
	L313-6 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και		
		530.000,00 €	318.000,00 €

	αναψυχής»		
	L313-8 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδειών, χώροι γευστιγνωσίας)»	705.000,00 €	423.000,00 €

2.6 Ανάλυση δράσεων Τοπικού Προγράμματος που προκηρύσσονται με την παρούσα πρόσκληση

ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑ ΔΡΑΣΗ		
Υπομέτρο	Δράση	Ανώτατο Συνολικό κόστος
Υπομέτρο L123 «Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων»	L123-1α «Μεταποίηση – τυποποίηση προϊόντων αγροτικής παραγωγής»	500.000,00€
	L123-1β «Ενίσχυση της συλλογικής γυναικείας επιχειρηματικότητας για την ίδρυση, των εκσυγχρονισμό και την μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών του κουταλιού»	500.000,00€
Υπομέτρο L311 «Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες»	L311-1 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»	600.000,00€
	L311-2 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής»	300.000,00€
	L311-3 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επισκέψιμων αγροκτημάτων»	600.000,00€
	L311-4 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδειών, χώροι γευστιγνωσίας)»	300.000,00€
	L311-5 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων»	300.000,00€
	L311-6 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών»	300.000,00€
	L311-7 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση»	300.000,00€
Υπομέτρο L312 «Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων»	L312-1 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων»	300.000,00€
	L312-2 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών»	300.000,00€
	L312-3 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση»	300.000,00€
Υπομέτρο L313 «Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων»	L313-5 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»	600.000,00€
	L313-6 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής»	300.000,00€

L313-8 «Ίδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδειών, χώροι γευσιγνωσίας)»	300.000,00€
---	-------------

Στην συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά, το περιεχόμενο των προκηρυσσόμενων Δράσεων, η αναλυτική περιγραφή αυτών, η μορφή των δικαιούχων, η περιοχή εφαρμογής καθώς και οι επιλέξιμες προς χρηματοδότηση δαπάνες.

2.6.1 Δράσεις ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L123 «Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων»

2.6.1.1 (L123-1α) «Μεταποίηση – τυποποίηση προϊόντων αγροτικής παραγωγής»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, τον εκσυγχρονισμό, την επέκταση και την μετεγκατάσταση μονάδων μεταποίησης και τυποποίησης για την αξιοποίηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής και την επίλυση των προβλημάτων που παρατηρούνται στους εν λόγω κλάδους, επιφέροντας μείωση του εισοδήματος της τοπικής κοινωνίας. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην μεταποίηση και τυποποίηση βιολογικών προϊόντων, καθότι αφενός η βιολογική πρακτική παραγωγής είναι φιλική προς το περιβάλλον και αφετέρου οι διατροφικές κρίσεις και τα σύγχρονα πρότυπα κατανάλωσης καθιστούν την κατηγορία αυτή των αγροτικών προϊόντων ιδιαίτερα ανταγωνιστική, με αυξημένες δυνατότητες εισαγωγής σε δυναμικές αγορές του εξωτερικού.

Στην συνέχεια αναφέρονται οι κλάδοι πρωτογενούς παραγωγής που ενισχύονται στο πλαίσιο της δράσης L123-1α:

Τομέας: Κρέας

- Εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων, μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος και παραγωγής κρεατοσκευασμάτων
- Ίδρυση μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος θηραματικών ειδών και παραγωγής κρεατοσκευασμάτων σε περιπτώσεις καθετοποίησης της παραγωγής
- Ίδρυση μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος και παραγωγής κρεατοσκευασμάτων, σε περιοχές όπου δεν υπάρχει επαρκής υποδομή, με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας
- Εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση, χωρίς αύξηση δυναμικότητας, με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής προϊόντων με βάση το κρέας (αλλαντοποιεία – κονσέρβες κλπ)
- Προμήθεια κινητών (αυτοκινήτων) ψυγείων και ίδρυση μικρών εγκαταστάσεων ψυκτικών θαλάμων στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους

για τη μεταφορά και συντήρηση ευπαθών και νωπών προϊόντων (κρέας και λοιπά προϊόντα κρέατος) με σκοπό την χονδρεμπορία των προϊόντων.

Τομέας: Γάλα

- Ίδρυση – επέκταση τυροκομείων εφόσον κρίνεται απαραίτητο λόγω επάρκειας γάλακτος
- Εκσυγχρονισμός τυροκομείων με ή χωρίς μετεγκατάσταση ώστε να τηρούνται οι βασικοί όροι υγιεινής και να προωθηθούν τα ποιοτικά προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ, της χώρας
- Ίδρυση μικρών μονάδων παραγωγής γιαούρτης και λοιπών ζυμούμενων προϊόντων γάλακτος
- Εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής γιαούρτης και λοιπών ζυμούμενων προϊόντων γάλακτος
- Ίδρυση ή εκσυγχρονισμός – επέκταση, μονάδων αξιοποίησης παραπροϊόντων (τυρόγαλα), που στοχεύουν στη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Τομέας: Αυγά – Πουλερικά

Υποτομέας: Αυγά

- Ίδρυση μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας αυγών
- Εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας αυγών
- Ίδρυση μονάδων επεξεργασίας αυγών για παραγωγή νέων προϊόντων με βάση τα αυγά
- Ίδρυση μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας αυγών και προϊόντων που τυποποιούνται με βάση αναγνωρισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα (ειδικές εκτροφές, βιολογικά κλπ) στα πλαίσια καθετοποίησης των μονάδων.

Τομέας: Διάφορα Ζώα

Υποτομέας: Μέλι

- Εκσυγχρονισμός χωρίς αύξηση δυναμικότητας με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων τυποποίησης – επεξεργασίας - μεταποίησης – συσκευασία μελιού
- Ίδρυση μικρών μονάδων τυποποίησης – συσκευασίας μελιού μόνο σε ορεινές περιοχές, με προτεραιότητα στις μονάδες τυποποίησης – επεξεργασίας – μεταποίησης βιολογικού μελιού
- Ίδρυση - εκσυγχρονισμός – επέκταση – μετεγκατάσταση μονάδων για παραγωγή σακχαρώδων προϊόντων με βάση το μέλι, snacks κλπ.

Στο υποτομέα του μελιού καμία από τις ανωτέρω δράσεις δεν εμπίπτει στα πεδία επιλεξιμότητας του Καν. 797/2004.

Υποτομέας: Σηροτροφία – Άλλα είδη

- Ίδρυση - επέκταση σύγχρονων μονάδων αναπλήνισης κουκουλιών
- Εκσυγχρονισμός, βελτίωση υφιστάμενων μονάδων αναπλήνισης κουκουλιών

- Ίδρυση – επέκταση μονάδων μεταποίησης σαλιγκαριών
- Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων μεταποίησης σαλιγκαριών.

Τομέας: Δημητριακά

- Εκσυγχρονισμός κάθετων αποθηκευτικών χώρων δημητριακών και με εγκαταστάσεις αερισμού ή με ψυχρό αέρα
- Εκσυγχρονισμός – βελτίωση οριζοντίων παλαιών αποθηκών
- Ίδρυση ξηρατηρίων δημητριακών
- Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων ξηρατηρίων δημητριακών
- Συμπλήρωση – εκσυγχρονισμός χωρίς αύξηση δυναμικότητας υφιστάμενων αποθηκευτικών εγκαταστάσεων ρυζιού με τοποθέτηση συστημάτων προκαθορισμού ξήρανσης ή ψύξης
- Ίδρυση νέων μονάδων αποφλοιώσης – επεξεργασίας – τυποποίησης ρυζιού
- Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων αποφλοιώσης ρυζιού με εξοπλισμό λείανσης, χρωματοδιαλογής και υγροθερμικής επεξεργασίας και τυποποίησης – συσκευασίας με ή χωρίς μετεγκατάσταση
- Ίδρυση silos σε κόμβους σύγχρονων διαμετακομιστικών κέντρων
- Ίδρυση οριζοντίων αποθηκών σε ορεινές περιοχές

Τομέας: Ελαιούχα Προϊόντα

A) Ελαιόλαδο

- Ελαιοτριβεία
 - α) Εκσυγχρονισμός, με ή χωρίς μετεγκατάσταση ελαιοτριβείων χωρίς αύξηση δυναμικότητας με προτεραιότητα σε αυτά που επεξεργάζονται βιολογική πρώτη ύλη
 - β) Συγχωνεύσεις ελαιοτριβείων με δυναμικότητα ανάλογη των συγχωνευθέντων
 - γ) Ίδρύσεις ελαιοτριβείων αποκλειστικά και μόνο σε ορεινές περιοχές από βιολογική πρώτη ύλη
- Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση τυποποιητηρίων – συσκευαστηρίων ελαιολάδου, χωρίς αύξηση της δυναμικότητας
- Ίδρύσεις – επεκτάσεις τυποποιητηρίων ελαιολάδου για την παραγωγή επώνυμων ποιοτικών, εμπορεύσιμων συσκευασιών, με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας του προϊόντος
- Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ραφιναριών ελαιολάδου χωρίς αύξηση της δυναμικότητας

B) Άλλα Έλαια

- Ίδρυση – Επέκταση – Εκσυγχρονισμός χωρίς αύξηση δυναμικότητας με ή χωρίς μετεγκατάσταση σπορελαιουργείων και βιομηχανιών σπορελαιουργίας

Τομέας: Οίνος

- Εκσυγχρονισμός οινοποιείων με ή χωρίς μετεγκατάσταση χωρίς αύξηση της δυναμικότητας, για παραγωγή οίνων ποιότητας
- Συγχώνευση οινοποιείων με παράλληλο εκσυγχρονισμό (κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανολογικού εξοπλισμού) για βελτίωση της ποιότητας και μείωση του κόστους παραγωγής, χωρίς αύξηση της δυναμικότητας
- Ίδρυση νέων οινοποιείων σύγχρονης τεχνολογίας:
 - α) σε περιπτώσεις εξυπηρέτησης της τοπικής παραγωγής σε ορεινές περιοχές
 - β) μονάδων παραγωγής οίνων από προϊόντα της βιολογικής αμπελουργίας (Καν. (ΕΟΚ) 2092/91) και συμπληρωμάτων οικολογικής διαχείρισης
- Προσθήκη, εκσυγχρονισμός, επέκταση γραμμής εμφιάλωσης οίνου σε οινοποιεία για την κάλυψη των αναγκών εμφιάλωσης της παραγωγής.

Τομέας: Οπωροκηπευτικά

I. Στο επίπεδο της εμπορίας

- Ίδρυση μονάδων συσκευασίας, τυποποίησης, διαλογής, συντήρησης, ψύξης, αποθήκευσης νωπών οπωροκηπευτικών, πατάτας, σύκων, οσπρίων και ξηρών καρπών
- Εκσυγχρονισμοί ή/και επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων συσκευασίας, τυποποίησης, διαλογής, συντήρησης, ψύξης, αποθήκευσης νωπών οπωροκηπευτικών, πατάτας, σύκων, οσπρίων και ξηρών καρπών.

II. Στο επίπεδο της μεταποίησης

- Μεταποίηση βιομηχανικής τομάτας. Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων, κυρίως όσον αφορά:
 - Τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών
 - Την παραγωγή νέων προϊόντων χωρίς αύξηση της δυναμικότητας
- Μεταποίηση φρούτων (ροδάκινα, βερούκοκα, αχλάδια, μήλα, δαμάσκηνα κλπ).
 - α) Κονσερβοποιεία – Χυμοί φρούτων – Αποξηραμένα φρούτα
 - Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ή/και επέκταση υφιστάμενων μονάδων κονσερβοποίησης οπωροκηπευτικών, βιομηχανικών ροδακίνων και αχλαδιών, λοιπών φρούτων και λαχανικών κυρίως όσον αφορά:
 - Τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών
 - Την παραγωγή νέων προϊόντων
 - Ίδρυση νέων μονάδων μεταποίησης (κονσερβοποίησης) οπωροκηπευτικών (πλην βιομηχανικής τομάτας), βιομηχανικών ροδακίνων και αχλαδιών, λοιπών φρούτων και λαχανικών.
 - β) Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ή/και επέκταση υφιστάμενων μονάδων χυμοποίησης, κυρίως όσον αφορά:

- Τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών
- Την παραγωγή νέων προϊόντων
- γ) Ίδρυση νέων μονάδων χυμοποίησης οπωρών (πλην των εσπεριδοειδών) σύγχρονης τεχνολογίας
- δ) Αποξηραμένων φρούτων. Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ή/και επέκταση μονάδων αποξήρανσης φρούτων (δαμάσκηνα, βερίκοκα, κλπ).
- ε) Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων, χυμοποίησης εσπεριδοειδών κυρίως όσον αφορά:
 - Τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών
 - Τις ψυκτικές εγκαταστάσεις
 - Την παραγωγή νέων προϊόντων
- Μεταποίηση λαχανικών
 - α) Ίδρυση νέων μονάδων παραγωγής τουρσιών και ψητών λαχανικών, εκσυγχρονισμός και επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων, κυρίως όσον αφορά στη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών και στην παραγωγή νέων προϊόντων
 - β) Ίδρυση νέων μονάδων ή εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων για την παραγωγή χυμών λαχανικών κύβων ή μιγμάτων αυτών σε ασηπτική συσκευασία
- Επενδύσεις εγκατάστασης βιολογικού καθαρισμού και αξιοποίησης υπολειμμάτων των χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών του τομέα μεταποίησης οπωροκηπευτικών για την παραγωγή λιπασμάτων ή και ζωοτροφών
- Μεταποίηση ξηρών καρπών. Ίδρυση νέων μονάδων, εκσυγχρονισμός και επέκταση ή και μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων για παραγωγή προϊόντων πάστας, νιφάδων πρλίνας, παστελιών, snacks κλπ.
- Μεταποίηση σύκων – σταφίδων
 - α) Εκσυγχρονισμός και επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων
 - β) Ίδρυση νέων μονάδων μεταποίησης – αποξήρανσης σύκων και σταφίδων

III. Στον τομέα των μονάδων επεξεργασίας επιτραπέζιων ελαιών

- Εκσυγχρονισμός των μονάδων επεξεργασίας βρώσιμων ελαιών, χωρίς αύξηση δυναμικότητας
- Ίδρυση – επέκταση μονάδων μόνο για γραμμές συσκευασίας καταναλωτή και γραμμές παραγωγής νέων προϊόντων
- Μετεγκαταστάσεις που αφορούν την μεταφορά μονάδων από τις αστικές περιοχές, για λόγους που σχετίζονται με τη ρύπανση χωρίς αύξηση δυναμικότητας

IV. Στον τομέα των γεωμήλων

- Ίδρύσεις νέων μονάδων, εκσυγχρονισμός – επέκταση, με ή χωρίς μετεγκατάσταση, συμπλήρωση υφιστάμενων μονάδων, ή προσθήκη γραμμών

σε υφιστάμενες μονάδες μεταποίησης γεωμύλων με προορισμό την παραγωγή νέων προϊόντων όπως:

- Προτηγανισμένης / κατεψυγμένης πατάτας
- Τσιπς ή σνακς πατάτας κλπ
- Άλλα νέα προϊόντα

Έργα του **Τομέα οπωροκηπευτικών** που υποβάλλονται από αναγνωρισμένες ή προαναγνωρισμένες από τη Δ/ση ΠΑΠ Δενδροκηπευτικής Ομάδες παραγωγών (Συνεταιρισμοί, ΕΑΣ, καθώς και Εταιρείες που έχουν αναγνωρισμένη Ομάδα Παραγωγών), δεν χρηματοδοτούνται από το Τοπικό Πρόγραμμα σύμφωνα με την ΚΥΑ 401/10-03-2010.

Τομέας: Άνθη

- Ίδρυση νέων εγκαταστάσεων μεταποίησης ή εκσυγχρονισμός ή επέκταση υφιστάμενων μονάδων.
 - α) Ίδρυση ή εκσυγχρονισμός και επέκταση τυποποιημένων δρεπτών ανθέων και γλαστρικών
 - β) Ίδρυση ξηραντήριων ανθέων
- Ίδρυση νέων εγκαταστάσεων εμπορίας (νέες αναγορές – κέντρα διανομής) από συλλογικούς φορείς ανθοπαραγωγών.

Τομέας: Σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού

- Ίδρυση – επέκταση μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού
- Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού

Τομέας: Φαρμακευτικών & αρωματικών φυτών

- Ίδρυση – επέκταση μονάδων τυποποίησης και επεξεργασίας αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών
- Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων τυποποίησης και επεξεργασίας αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών

Σε όλους τους ανωτέρω τομείς:

Ως προϊόντα ποιότητας είναι αυτά που καθορίζονται από τους Καν.(ΕΟΚ) 2092/91, 2081/92, 2082/92 και Καν.(ΕΚ) 1804/99, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται, καθώς και αυτά που καθορίζονται από την Εθνική Νομοθεσία και πιστοποιούνται κατάλληλα.

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα χρησιμοποιούν εξοπλισμό σύγχρονης τεχνολογίας,
2. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδα ή/και την ανάπτυξη εφαρμογής ηλεκτρονικού εμπορίου),
3. θα εφαρμόζουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας (HACCP, ISO κλπ.) και

4. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο Τοπικό *Σύμφωνο Αξιοποίησης Αγροτικής Παραγωγής*, που θα δημιουργηθεί κατά την υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος από ομοειδείς ή/και συμπληρωματικές επιχειρήσεις της περιοχής.

Επιπλέον, κατά την πορεία υλοποίησης του Τοπικού Προγράμματος θα επιδιωχθεί η χρήση της εμπορικής ετικέτας «PROAGRITOUR», για την οποία προϋπόθεση αποτελεί η υλοποίηση του διακρατικού σχεδίου συνεργασίας «PROAGRITOUR II» και η ενσωμάτωση ενός νέου πεδίου εφαρμογής της εμπορικής ετικέτας, που θα αφορά τις μονάδες μεταποίησης – τυποποίησης, ενώ η διαδικασία χορήγησης αφορά τον έλεγχο των μονάδων για τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες που περιλαμβάνει. Παράλληλα, μέσω της εμπορικής ετικέτας θα δημιουργηθεί και το αντίστοιχο διακρατικό δίκτυο, το οποίο επίσης αποτελεί στοιχείο καινοτομίας. Τόσο μέσω του διακρατικού όσο και μέσω του τοπικού δικτύου επιδιώκεται η μεταφορά τεχνογνωσίας και η κοινή δράση των συμμετεχόντων για τη δυναμικότερη είσοδό τους στην αγορά και τη σταδιακή αύξηση των μεριδίων αγοράς.

Μέσω ειδικής μοριοδότησης προωθούνται οι επενδύσεις στους εξής τομείς:

- α) τυποποίηση βιολογικού μελιού (σε ορεινή περιοχή),
- β) τυποποίηση βρώσιμης ελιάς βιολογικής παραγωγής,
- γ) ελαιοτριβείο για την επεξεργασία ελιών βιολογικής παραγωγής (σε ορεινή περιοχή),
- δ) τυποποίηση ελαιόλαδου από βιολογικά καλλιεργούμενες ελιές,
- ε) τυροκομείο για την επεξεργασία γάλατος από ζώα βιολογικής εκτροφής,
- στ) συσκευασία οπωροκηπευτικών βιολογικής παραγωγής,
- ζ) τυποποίηση βρώσιμης ελιάς συμβατικής παραγωγής,
- η) τυποποίηση ελαιόλαδου από συμβατικά καλλιεργούμενες ελιές,
- θ) συσκευασία οπωροκηπευτικών συμβατικής παραγωγής,
- ι) μονάδα αποφλοιώσης ρυζιού.

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται:

- σε επενδυτικά σχέδια που κατατίθενται από αγροτικούς συνεταιρισμούς, ομάδες παραγωγών και συνεταιρισμούς γυναικών,
- στην χρήση οικολογικών συσκευασιών,
- σε επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στα Τοπικά Διαμερίσματα των Δήμων Οινιαδών, Ι.Π. Μεσολογγίου και Χάλκειας, στους οποίους παράγονται οι μεγαλύτερες ποσότητες των αγροτικών προϊόντων της περιοχής παρέμβασης LEADER.

Σε κάθε περίπτωση θα ακολουθηθεί η κείμενη νομοθεσία για την ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων στον κλάδο της μεταποίησης – τυποποίησης.

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι τα τοπικά διαμερίσματα των Δήμων του Νομού Αιτωλοακαρνανίας που συμμετέχουν στο Τοπικό Πρόγραμμα.

Δικαιούχοι της δράσης είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δύναται να υλοποιήσουν επενδύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/EK της Επιτροπής και του Καν (ΕΚ) 800/2008.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	1.210.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	605.000,00€
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	605.000,00€
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	50%

2.6.1.2 (L123-1β) «Ενίσχυση της συλλογικής γυναικείας επιχειρηματικότητας για την ίδρυση, τον εκσυγχρονισμό και την μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών κουταλιού»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, τον εκσυγχρονισμό και την μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών κουταλιού από συνεταιρισμούς γυναικών, για την αξιοποίηση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού και των τοπικών πόρων. Μέσω της δράσης επιδιώκεται η ενεργοποίηση των γυναικών της περιοχής, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις απασχολούνται κυρίως σε οικιακές εργασίες, προκειμένου να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά σε ένα πεδίο μικρής σχετικά επικινδυνότητας και να συνεισφέρουν συμπληρωματικά στο οικογενειακό εισόδημα, χωρίς να απαιτείται να διαθέτουν μεγάλο μέρος του διαθέσιμου χρόνου τους. Παράλληλα, η δράση συνεισφέρει στην ανάδειξη της πολιτισμικής ταυτότητας της περιοχής, καθότι τα παραγόμενα προϊόντα (μαρμελάδες και γλυκά κουταλιού) θα προέρχονται από τοπικές συνταγές και τοπικά προϊόντα, γεγονός που αναδεικνύει την τοπική γαστρονομία.

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδα ή/και την ανάπτυξη εφαρμογής ηλεκτρονικού εμπορίου),
2. θα εφαρμόζουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας (HACCP, ISO κλπ.) και
3. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο Τοπικό **Σύμφωνο Αξιοποίησης Αγροτικής Παραγωγής**, που θα δημιουργηθεί κατά την υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος από ομοειδείς ή/και συμπληρωματικές επιχειρήσεις της περιοχής.

Επιπλέον, κατά την πορεία υλοποίησης του Τοπικού Προγράμματος θα επιδιωχθεί η χρήση της εμπορικής ετικέτας «PROAGRITOUR», για την οποία προϋπόθεση αποτελεί η υλοποίηση του διακρατικού σχεδίου συνεργασίας «PROAGRITOUR II» και η ενσωμάτωση ενός νέου πεδίου εφαρμογής της εμπορικής ετικέτας, που θα αφορά τις μονάδες μεταποίησης – τυποποίησης, ενώ η διαδικασία χορήγησης αφορά τον έλεγχο των μονάδων για τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες που περιλαμβάνει. Παράλληλα, μέσω της εμπορικής ετικέτας θα δημιουργηθεί και το αντίστοιχο διακρατικό δίκτυο, το οποίο επίσης αποτελεί στοιχείο καινοτομίας. Τόσο μέσω του διακρατικού όσο και μέσω του τοπικού δικτύου επιδιώκεται η μεταφορά τεχνογνωσίας και η κοινή δράση των συμμετεχόντων για τη δυναμικότερη είσοδό τους στην αγορά και τη σταδιακή αύξηση των μεριδίων αγοράς.

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι τα τοπικά διαμερίσματα των Δήμων του Νομού Αιτωλοακαρνανίας που συμμετέχουν στο Τοπικό Πρόγραμμα.

Δικαιούχοι της δράσης είναι υφιστάμενοι ή υπό σύσταση γυναικείοι συνεταιρισμοί (νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δύναται να υλοποιήσουν πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής και του Καν (ΕΚ) 800/2008).

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	65.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	32.500,00€
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	32.500,00€
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	50%

2.6.1.3 Επιλέξιμες δαπάνες δράσεων L123-1α «Μεταποίηση – τυποποίηση προϊόντων αγροτικής παραγωγής» και L123-1β «Ενίσχυση της συλλογικής γυναικείας επιχειρηματικότητας για την ίδρυση, τον εκσυγχρονισμό και την μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών κουταλιού»

Επιλέξιμες Δαπάνες

1. Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου.
2. Κατασκευή ή βελτίωση ακινήτων.
3. Προμήθεια και εγκατάσταση νέου μηχανολογικού εξοπλισμού συμπεριλαμβανομένου και του λογισμικού πληροφορικής και του εξοπλισμού των εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της μονάδας.
4. Εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού όχι ως μεμονωμένη δράση αλλά ως τμήμα της συνολικής επένδυσης.
5. Γενικά έξοδα, όπως αμοιβές μηχανικών και συμβούλων, λοιπές δαπάνες έκδοσης άδειας δόμησης, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας, δαπάνες για τη δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, έρευνα αγοράς για τη διαμορφώση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, επισήμανση) και άδειες πέραν των παραπάνω δαπανών και μέχρι 10% τίου συνόλου του προϋπολογισμού.
6. Δαπάνες για την κάλυψη του κόστους μελέτης – εγκατάστασης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και ποιοτικών σημάτων (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για την εκπαίδευση του προσωπικού), καθώς επίσης και δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους σε αναγνωρισμένους, από τα

αρμόδια εθνικά όργανα, οργανισμούς πιστοποίησης για την αρχική πιστοποίηση των συστημάτων αυτών.

7. Αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, επίπλων γραφείου και εξοπλισμού για σύνδεση με ευρυζωνικές υποδομές διαδικτύου, δικτύων ενδοεποικινωνίας και ηλεκτρονικών υπολογιστών και συστημάτων ασφάλειας των εγκαταστάσεων.
8. Κατασκευή κατοικίας φύλαξης των εγκαταστάσεων μέχρι του ποσού των 50.000€.

Μη επιλέξιμες δαπάνες

1. Αγορά οικοπέδου.
2. Αγορά ή απόκτηση κτιριακών εγκαταστάσεων, ανεξάρτητα αν πρόκειται για παλιές ή καινούργιες και την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
3. Προσωρινά έργα μη αμέσως συνδεόμενα με την εκτέλεση της πράξης (π.χ. προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λ.π.).
4. Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του δικαιούχου της επένδυσης.
5. Εξοπλισμό αναψυχής (τηλεοράσεις, video, κ.λ.π.).
6. Αγορά οχημάτων εν γένει εκτός των ειδικών και αναγκαίων όπως αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.
7. Λοιπός εξοπλισμός γραφείων (αριθμομηχανές, φωτοτυπικά, έπιπλα κ.λ.π.) εκτός των αναφερόμενων στο σημείο 8 της παραγράφου ανωτέρω.
8. Αγορά υλικών αποσβέσιμων σε διάρκεια μικρότερη του έτους.
9. Μη φυσικές επενδύσεις συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών επιβαρύνσεων κάθε είδους σε βάρος των δικαιούχων.
10. Εκπαίδευση προσωπικού εκτός των αναφερομένων στο σημείο 6 της παραγράφου ανωτέρω.
11. Διευκρινίζεται ότι η άδεια ανέγερσης των κτιρίων, οι αμοιβές των μηχανικών και αρχιτεκτόνων για τις μελέτες, καθώς και οι εδαφοτεχνικές μελέτες είναι επιλέξιμες και δύναται να ενισχύονται, ενώ η ασφάλιση του μηχανολογικού εξοπλισμού δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.
12. Αποζημιώσεις που πληρώνονται από τους δικαιούχους σε τρίτους για απαλλοτριώσεις, εκκρεμότητες κ.λ.π.

13. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71, παρ. 3(α) του Καν(ΕΚ) 1698/2005, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
14. Έργα συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανολογικού εξοπλισμού.
15. Αγορά μεταχειρισμένων μηχανημάτων και εξοπλισμού.
16. Εργασίες πράσινου (δενδροφυτεύσεις, γκαζόν κ.λ.π.) καθώς και έργα διακόσμησης.
17. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου εγκατάστασης της μονάδας πέραν των απολύτως αναγκαίων για την εξυπηρέτηση της μονάδας.
18. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από το δικαιούχο στο προσωπικό του, εκτός αν αυτό προσλαμβάνεται ειδικά για να εργαστεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή της.
19. Γενικά έξοδα άνω του 10% επί του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών.
20. Δαπάνες που αφορούν την αύξηση της δυναμικότητας σε τομείς όπου υπάρχει περιορισμός στην παραγωγή από την ΚΟΑ γεωργικών προϊόντων.
21. Δαπάνες που αφορούν την απλή αντικατάσταση.
22. Δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.

2.6.2 Δράσεις Υπομέτρου L311 «Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες»

2.6.2.1 (L311-1) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανοκτέρευσης»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό μικρής δυναμικότητας υποδομών διανοκτέρευσης, *έως 40 κλίνες*, αφενός για τη βελτίωση της τουριστικής ικανότητας της περιοχής, προκειμένου να μπορέσει να φιλοξενήσει τους επισκέπτες και να ανταποκριθεί στη ζήτηση της αγοράς και αφετέρου για τη διαφοροποίηση του αγροτικού εισοδήματος. Η δράση συμβάλλει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και στη διαμόρφωση ενός πολύπλευρου τουριστικού προϊόντος, το οποίο απευθύνεται σε διάφορα target group επισκεπτών, καθώς ο κύριος γεωγραφικός χώρος υλοποίησής της είναι οι πεδινές περιοχές του Τοπικού Προγράμματος, οι οποίες έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό το θαλάσσιο υδατικό δυναμικό, συμπληρώνοντας (σε επίπεδο περιοχής) τις αντίστοιχες υποδομές του ορεινού όγκου.

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα εφαρμόσουν τις προδιαγραφές που καθορίζονται από την μελέτη/εμπειρογνωμοσύνη «**Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Σύμφωνου Ποιότητας**» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ),
2. θα εφαρμόζουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας (HACCP, ISO κλπ),
3. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),
4. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,
5. θα συμμορφώνονται με τους κανονισμούς της εμπορικής ετικέτας «PROAGRITOUR», (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ).

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- συμπεριλαμβάνουν δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού, όπως ιπποτουρισμός, συμμετοχή σε αγροτικές δραστηριότητες, εκμάθηση της τοπικής κουζίνας, περιήγηση, mountain-bike κ.α.,
- προβλέπουν διευκολύνσεις για ΑμΕΑ (π.χ. κατάλληλοι χώροι πρόσβασης και διαμονής),
- παρέχουν στους πελάτες τους δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο,
- υλοποιούνται στα πεδινά τοπικά διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης (σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ, βλέπε ΠΙΝΑΚΑ Ι),
- υλοποιούνται στα Τοπικά Διαμερίσματα των Δήμων Οινιαδών, Ι.Π. Μεσολογγίου και Χάλκειας και
- χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση (π.χ. φωτοβολταϊκά, βιομάζα, γεωθερμία κλπ).

Οι επιλέξιμες λειτουργικές μορφές και κατηγορίες των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται προς χρηματοδότηση στο Τοπικό Πρόγραμμα Προσέγγιση LEADER, υλοποιούνται υποχρεωτικά με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2974/710/8.04.2009 (ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 3427/09-06-2010 ΚΥΑ των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Πολιτισμού & Τουρισμού. (Επισυνάπτεται ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009 και Τροποποίηση αριθμ 3427/9.06.2010, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII). Διευκρινίζεται ότι στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος της Αιτωλικής Αναπτυξιακής ΑΕ ΟΤΑ **δεν θεωρείται επιλέξιμη προς ενίσχυση η κατηγορία «Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες»**, που περιλαμβάνεται στην ίδρυση μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων της ανωτέρω ΚΥΑ 2974/710/8.04.2009 (ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση, κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	480.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	288.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	192.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

** Σύμφωνα με την ημερομηνία ένταξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα. Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΑ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.*

2.6.2.2 (L311-2) «*Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής*»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό χώρων εστίασης και αναψυχής αφενός για τη βελτίωση της τουριστικής ικανότητας της περιοχής, προκειμένου να μπορέσει να υποδεχθεί τους επισκέπτες και να ανταποκριθεί στη ζήτηση της αγοράς και αφετέρου για τη διαφοροποίηση του αγροτικού εισοδήματος.

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα εφαρμόσουν τις προδιαγραφές που καθορίζονται από την μελέτη/εμπειρογνωμοσύνη «***Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας***» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ),
2. θα εφαρμόσουν τις προδιαγραφές της μελέτης «***Προδιαγραφές τοπικής γαστρονομίας στην περιοχή παρέμβασης LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής***» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ),
3. θα εφαρμόζουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας (HACCP, ISO κλπ.)
4. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),
5. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο ***Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας***, που λειτουργεί στην περιοχή,
6. θα συμμορφώνονται με τους κανονισμούς της εμπορικής ετικέτας «***PROAGRITOUR***» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ).

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- προβλέπουν διευκολύνσεις για ΑμΕΑ (π.χ. κατάλληλοι χώροι πρόσβασης και διαμονής),
- υλοποιούνται από νέους (κάτω των 30 ετών) και γυναίκες,

- υλοποιούνται στα ορεινά τοπικά διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης,
- χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση (π.χ. φωτοβολταϊκά, βιομάζα, γεωθερμία κλπ).

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση, κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	180.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	108.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	72.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία έναρξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΑ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.2.3 (L311-3) «Ίδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επισκέψιμων αγροκτημάτων»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό επισκέψιμων αγροκτημάτων, **τα οποία υποχρεωτικά θα περιλαμβάνουν και μονάδα διανυκτέρευσης (έως 40 κλίνες)**, αφενός για τη δημιουργία αγροτουριστικών υποδομών, που φέρνουν τον επισκέπτη σε άμεση επαφή με τον παραδοσιακό τρόπο ζωής και τις πρακτικές αγροτικής παραγωγής και αφετέρου για τη διαφοροποίηση του αγροτικού εισοδήματος. Τα επισκέψιμα αγροκτήματα με μονάδα διανυκτέρευσης παρέχουν τη δυνατότητα για διπλής κατεύθυνσης διαφοροποίηση του αγροτικού εισοδήματος, αφενός μέσω της τυποποίησης της αγροτικής παραγωγής (π.χ. τυποποίηση βιολογικού μελιού, τυποποίηση μαρμελάδων και γλυκών) και αφετέρου μέσω των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών.

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα περιλαμβάνουν μονάδα διανυκτέρευσης, σύμφωνα με την ΚΥΑ 2974/710/8.04.2009 (ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII),
2. θα εφαρμόσουν τις προδιαγραφές που καθορίζονται από την μελέτη/εμπειρογνωμοσύνη **«Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις**

παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ),

3. θα εφαρμόζουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας (HACCP, ISO κλπ.)
4. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),
5. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,
6. θα συμμορφώνονται με τους κανονισμούς της εμπορικής ετικέτας «PROAGRITOUR» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ).

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- εφαρμόζουν πρακτικές βιολογικής παραγωγής των προϊόντων τους,
- συμπεριλαμβάνουν επιπλέον δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού (πλην της συμμετοχής σε αγροτικές δραστηριότητες), όπως ιπποτουρισμός, εκμάθηση της τοπικής κουζίνας, περιήγηση, mountain-bike κ.α.,
- προβλέπουν διευκολύνσεις για ΑμΕΑ (π.χ. κατάλληλοι χώροι πρόσβασης και διαμονής),
- παρέχουν στους πελάτες τους δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο,
- υλοποιούνται από νέους (κάτω των 30 ετών) και γυναίκες,
- υλοποιούνται στα Τοπικά Διαμερίσματα των Δήμων Οινιαδών, Ι.Π. Μεσολογγίου και Χάλκειας και
- χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση (π.χ. φωτοβολταϊκά, βιομάζα, γεωθερμία κλπ).

Οι επιλέξιμες λειτουργικές μορφές και κατηγορίες των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται προς χρηματοδότηση στο Τοπικό Πρόγραμμα Προσέγγιση LEADER, υλοποιούνται υποχρεωτικά με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2974/710/8.04.2009 (ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 3427/09-06-2010 ΚΥΑ των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Πολιτισμού & Τουρισμού. (Επισυνάπτεται ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009 και Τροποποίηση αριθμ 3427/9.06.2010, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII). Στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος της Αιτωλικής Αναπτυξιακής ΑΕ ΟΤΑ στην περίπτωση και μόνο της συγκεκριμένης δράσης θεωρείται επιλέξιμη προς ενίσχυση η κατηγορία «Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες» που περιλαμβάνεται στην ίδρυση μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων της ανωτέρω ΚΥΑ, **αποκλειστικά με την μορφή:**

α) **μονόχωρες** συνολικής επιφανείας από 40 έως και 50 τ.μ.,

β) **δύο κυρίως χώρων** συνολικής επιφανείας από 60 έως και 70 τ.μ.

μεμονωμένες ή σε σειρά ή σε συγκρότημα μονόροφες ή δύοροφες μονοκατοικίες που έχουν αυτοτέλεια λειτουργίας, ανεξάρτητη εξωτερική προσπέλαση η κάθε μία και ιδιωτικότητα. Η ίδρυση των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές προδιαγραφές και διαδικασίες που προβλέπονται στην υπ' αριθμ.

530992/1987 (ΦΕΚ 557/Β'/1987). Δεν γίνεται αποδεκτό το σημείο Β της αριθμ 3427/9.06.2010 τροποποίηση της ΚΥΑ 2974/710/8.04.2009 που αναφέρεται στην κατηγορία των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών.

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση, κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	1.440.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	864.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	576.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία ένταξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΑ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.2.4 (L311-4) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας)»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (π.χ. εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας), με σκοπό τον εμπλουτισμό του τοπικού τουριστικού προϊόντος με εναλλακτικές τουριστικές δραστηριότητες που ψυχαγωγούν τους επισκέπτες.

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα εφαρμόσουν τις προδιαγραφές που καθορίζονται από την μελέτη/εμπειρογνωμοσύνη «**Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας**» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ),
2. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),
3. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- που αξιοποιούν το υδατικό δυναμικό (π.χ. canoe-kayak, κατάδυση αναψυχής),
- αξιοποιούν τα μονοπάτια της περιοχής παρέμβασης με παρεμβάσεις όπως ιπποτουρισμός, περιήγηση, κλπ,
- αφορούν ή και περιλαμβάνουν χώρους γευσιγνωσίας για την ανάδειξη και προβολή των τοπικών προϊόντων της περιοχής,
- υλοποιούνται στα Τοπικά Διαμερίσματα των Δήμων Οινιαδών, Ι.Π. Μεσολογγίου και Χάλκειας.

Στην συγκεκριμένη δράση δεν εντάσσονται επιχειρήσεις που αποτελούν αντικείμενο των δράσεων L311-1 «ίδρυση επέκταση και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης» και L311-2 «ίδρυση επέκταση και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής».

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση, κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	100.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	60.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	40.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία ένταξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΑ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων L311-1, L311-2, L311-3 και L311-4

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως δαπάνες οικοδομικών, υδραυλικών και ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, θέρμανσης κ.λ.π.
2. Δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις λειτουργίας της επιχείρησης, όπως ισοπεδώσεις, διαμορφώσεις, συνδέσεις με δίκτυα κοινής ωφέλειας, περιφράξεις, φωτισμός, φυτεύσεις κ.λ.π.

3. Δαπάνες αγοράς καινούργιου μηχανολογικού εξοπλισμού, περιλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, μέχρι την αγοραστική του αξία. Περιλαμβάνονται οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης.
4. Δαπάνες αγοράς λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης συμπεριλαμβανομένης της αγοράς παραδοσιακών ξύλινων σκαφών, λοιπών σκαφών μόνο για τις περιπτώσεις επιχειρήσεων καταδυτικού τουρισμού, καθώς και δαπάνες για την αγορά αλόγων για δραστηριότητες περιήγησης.
5. Δαπάνες αγοράς οχημάτων για τις επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού με σκοπό τη μεταφορά ειδικού εξοπλισμού και εφόσον τεκμηριώνεται πλήρως η αναγκαιότητα τους.
6. Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τα ανωτέρω όπως, αμοιβές μηχανικών και συμβούλων, δαπάνες έκδοσης των απαραίτητων αδειών, όπως οικοδομική άδεια, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας και οικονομοτεχνικές μελέτες για την εγκατάσταση ΑΠΕ κ.λ.π. Οι ανωτέρω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 12% του συνολικού κόστους της επένδυσης.
7. Δαπάνες προβολής και προώθησης, όπως η έκδοση διαφημιστικών φυλλαδίων, η αξιοποίηση του διαδικτύου και με ποσοστό μέχρι 5% του συνολικού κόστους.
8. Δαπάνες για την κάλυψη του κόστους μελέτης - εγκατάστασης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και ποιοτικών συστημάτων, καθώς επίσης και δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους σε αναγνωρισμένους οργανισμούς πιστοποίησης για την αρχική πιστοποίηση των συστημάτων αυτών και σε ποσοστό μέχρι 3% του συνολικού κόστους.

Για την δράση L311-3 «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επισκέψιμων αγροκτημάτων», εκτός των ανωτέρω επιλέξιμες δαπάνες είναι οι ακόλουθες:

1. Εγκαταστάσεις που σχετίζονται με την καθετοποίηση της παραγωγής του αγροκτήματος. Στην περίπτωση που η καθετοποίηση αφορά μεταποίηση προϊόντων του παραρτήματος I της Συνθήκης, ισχύουν τα αναφερόμενα στο υπομέτρο 123 και σε ποσοστό μέχρι 30% του συνολικού κόστους.
2. Δημιουργία χώρου προβολής των προϊόντων του αγροκτήματος.
3. Δημιουργία μουσειακού χώρου για έκθεση μηχανημάτων, εργαλείων και τεχνικών με στόχο την ανάδειξη της αγροτικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης κατ' εξαίρεση της αγοράς παλαιού εξοπλισμού για την εξυπηρέτηση του συγκεκριμένου στόχου.

Μη επιλέξιμες δαπάνες

1. Απόκτηση οικοπέδων, εδαφικών εκτάσεων και κτιριακών εγκαταστάσεων (αγορά, μίσθωση κ.λ.π.).
2. Κόστος σύνταξης φακέλου υποψηφιότητας.
3. Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του δικαιούχου.
4. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71, παρ. 3(α) του Καν(ΕΚ) 1698/2005, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Για τις δράσεις ενθάρρυνσης τουριστικών δραστηριοτήτων του υπομέτρου L311 και L313 και αποκλειστικά και μόνο για κτίσματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά και διατηρητέα είναι επιλέξιμη η αγορά ή επισκευή παλαιού εξοπλισμού και μέχρι ποσοστού 20% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
6. Δαπάνες για την εκπόνηση μελετών οι οποίες δεν εφαρμόζονται κατά την υλοποίηση του έργου.
7. Λειτουργικές δαπάνες των δικαιούχων και των έργων (αμοιβές προσωπικού, αναλώσιμα κ.λ.π.).
8. Βελτιωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για την προσαρμογή τους σε τυχόν απαιτήσεις της δικτύωσης.
9. Δαπάνες συντήρησης των παρεμβάσεων που ενισχύονται.
10. Δαπάνη για τη μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή για το σχέδιο αναβάθμισης.
11. Αγορά οχημάτων πλην των περιπτώσεων για τις οποίες γίνεται ρητή αναφορά στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών.
12. Προμήθεια εξοπλισμού από χώρες εκτός Ε.Ε., εξαιρουμένων των περιπτώσεων που τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η προμήθεια του συγκεκριμένου εξοπλισμού από χώρες της Ε.Ε.
13. Δαπάνες προβολής και προώθησης γεωργικών προϊόντων.

2.6.2.6 (L311-5) «Ίδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικών μονάδων»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών παραδοσιακής τέχνης και βιοτεχνικών μονάδων, με προτεραιότητα (μέσω ειδικής μοριοδότησης) σε εργαστήρια κεραμικής,

αγιογραφίας, υφαντικής, παραδοσιακών στολών, ξυλογλυπτικής, γλυπτικής, μουσικών οργάνων, αργυροχρυσοχοΐας, εκκλησιαστικού και παραδοσιακού επίπλου, επεξεργασίας πέτρας και μαρμάρου, καθώς και ξυλουργείων. Με τη δράση ενισχύεται η επιχειρηματικότητα στην περιοχή και η αξιοποίηση των τοπικών πόρων (π.χ. πέτρα, ξύλο) και της τοπικής λαϊκής παράδοσης. Η παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας που σχετίζονται με την τοπική λαϊκή παράδοση είναι ο μόνος τρόπος προκειμένου να μπορέσει η τοπική παραγωγή να ανταγωνιστεί το φαινόμενο της εισαγωγής φθηνών βιομηχανοποιημένου τύπου προϊόντων λαϊκής τέχνης στην τουριστική αγορά της ευρύτερης περιοχής.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης ενισχύονται ενδεικτικά οι ακόλουθοι κλάδοι, σύμφωνα με τον κωδικό ΣΤΑΚΟΔ:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΣΤΑΚΟΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ
172	Υφαντήρια
175.1	Ταπητουργία
182.1	Κατασκευή ενδυμάτων εργασίας
192.0	Κατασκευή ειδών ταξιδιού, τσαντών και παρόμοιων ειδών, ειδών σελοποιίας και σαγματοποιίας
201.0	Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου
203.0	Κατασκευή ξυλουργικών προϊόντων για την οικοδομή
205.2	Κατασκευή ειδών από φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτική
212.1	Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και ειδών συσκευασίας από χαρτί και χαρτόνι
241.4	Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών (παραγωγή ξυλάνθρακα)
245.1	Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης
246.3	Παραγωγή αιθέριων ελαίων
261.3	Κατασκευή κοίλου γυαλιού
262.1	Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
262.5	Κατασκευή άλλων κεραμικών προϊόντων
286.1	Κατασκευή ειδών μαχαιροποιίας
286.2	Κατασκευή εργαλείων
293.9	Κατασκευή άλλων γεωργικών και δασοκομικών μηχανημάτων
361.1	Κατασκευή καρεκλών και καθισμάτων
361.2	Κατασκευή άλλων επίπλων για γραφεία και καταστήματα
361.3	Κατασκευή άλλων επίπλων κουζίνας
361.4	Κατασκευή άλλων επίπλων
362.9	Κατασκευή κοσμημάτων και συναφών ειδών
363.0	Κατασκευή μουσικών οργάνων

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),
2. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- αφορούν εργαστήρια κεραμικής, αγιογραφίας, υφαντικής, παραδοσιακών στολών, ξυλογλυπτικής, γλυπτικής, μουσικών οργάνων, αργυροχρυσοχοΐας, εκκλησιαστικού και παραδοσιακού επίπλου, επεξεργασίας πέτρας και μαρμάρου, καθώς και ξυλουργείων,

- υλοποιούνται από νέους (κάτω των 30 ετών),
- υλοποιούνται στα ορεινά τοπικά διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης από τους μόνιμους κατοίκους

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι τα τοπικά διαμερίσματα των Δήμων του Νομού Αιτωλοακαρνανίας, που συμμετέχουν στο Τοπικό Πρόγραμμα.

Δικαιούχοι της δράσης είναι φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση, κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	70.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	42.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	28.000,00€
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	60%

2.6.2.7 (L311-6) «*Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών*»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, με προτεραιότητα σε παντοπωλεία, λιανικό εμπόριο οινοπνευματωδών ειδών και λοιπών ποτών, λιανικό εμπόριο αναμνηστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης, καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία και ερμηνεία, εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφών δραστηριοτήτων, υπαίθριες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και πάρκα αναψυχής και δραστηριότητες κομμωτηρίων – κουρείων, για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την επίλυση βασικών αναγκών των αγροτικών περιοχών (π.χ. παντοπωλεία) και την ανταπόκριση στις ανάγκες που δημιουργεί η τουριστική κίνηση (π.χ. λιανικό εμπόριο αναμνηστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης).

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης ενισχύονται ενδεικτικά οι ακόλουθοι κλάδοι, σύμφωνα με τον κωδικό ΣΤΑΚΟΔ:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΣΤΑΚΟΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ
521.2	Παντοπωλεία
522.5	Λιανικό εμπόριο οινοπνευματωδών και λοιπών ποτών
525.5	Λιανικό εμπόριο αναμνηστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης
528.1	Επισκευή υποδημάτων κάθε είδους και άλλων δερμάτινων ειδών
923.1	Καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία και ερμηνεία
923.2	Εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφείς δραστηριότητες
923.3	Υπαίθριες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και πάρκα αναψυχής
930.1	Πλύσιμο και στεγνό καθάρισμα κλωστοϋφαντουργικών και γούνινων προϊόντων
930.2	Δραστηριότητες κομμωτηρίων, κουρείων
930.4	Δραστηριότητες σχετικές με τη φυσική ευεξία

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- αφορούν παντοπωλεία, λιανικό εμπόριο οινοπνευματωδών ειδών και λοιπών ποτών, λιανικό εμπόριο αναμνηστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης, καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία και ερμηνεία, εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφών δραστηριοτήτων, υπαίθριες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και πάρκα αναψυχής και δραστηριότητες κομμωτηρίων – κουρείων,
- υλοποιούνται από νέους (κάτω των 30 ετών),
- υλοποιούνται από γυναίκες,
- υλοποιούνται στα ορεινά τοπικά διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης από τους μόνιμους κατοίκους.

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση, κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	60.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	36.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	24.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία ένταξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΑ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.2.8 (L311-7) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση, με προτεραιότητα σε αρτοποιία και παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής, σε μονάδες παραγωγής μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς, τραχανά και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων και σε παραγωγή αποσταγμένων αλκοολούχων ποτών (π.χ. τσίπουρο).

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης ενισχύονται ενδεικτικά οι ακόλουθοι κλάδοι, σύμφωνα με τον κωδικό ΣΤΑΚΟΔ:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΣΤΑΚΟΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ
153.3	Παραγωγή ζαχαρωδών προϊόντων από φρούτα και λαχανικά
158.1	Αρτοποιία, παραγωγή νοπών ειδών ζαχαροπλαστικής
158.2	Παραγωγή φρυγανιών, μπισκότων, παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής
158.4	Παραγωγή κακάο, σοκολάτας και ζαχαρωτών
158.5	Παραγωγή μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων
158.6	Επεξεργασία τσαγιού και καφέ
158.9	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής μη αναγραφόμενης κατηγορίας
159.1	Παραγωγή αποσταγμένων αλκοολούχων ποτών

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν υποχρεωτικά:

1. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),
2. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,
3. θα εφαρμόζουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας (HACCP, ISO κλπ),

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- αναφέρονται σε αρτοποιία και εργαστήρια παραγωγή νοπών ειδών ζαχαροπλαστικής,
- σε μονάδες παραγωγής μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς, τραχανά και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων και σε παραγωγή αποσταγμένων αλκοολούχων ποτών (π.χ. τσίπουρο),
- στην αξιοποίηση πρώτης ύλης που προέρχεται από βιολογική παραγωγή,
- στη δημιουργία αρτοποιείων, όπου η παραγωγή των προϊόντων γίνεται σε φούρνο με ξύλα,
- υλοποιούνται στα πεδινά Τοπικά Διαμερίσματα των Δήμων της περιοχής παρέμβασης

Επιπλέον, κατά την πορεία υλοποίησης του Τοπικού Προγράμματος θα επιδιωχθεί η χρήση της εμπορικής ετικέτας «PROAGRITOUR» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI), για την οποία προϋπόθεση αποτελεί η υλοποίηση του διακρατικού σχεδίου συνεργασίας «PROAGRITOUR II» και η ενσωμάτωση ενός νέου πεδίου εφαρμογής της εμπορικής ετικέτας, που θα αφορά τις επιχειρήσεις παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση. Παράλληλα, μέσω της εμπορικής ετικέτας θα δημιουργηθεί και το αντίστοιχο διακρατικό δίκτυο, το οποίο επίσης αποτελεί στοιχείο καινοτομίας. Τόσο μέσω του διακρατικού όσο και μέσω του τοπικού δικτύου επιδιώκεται η μεταφορά τεχνολογίας και η κοινή δράση των συμμετεχόντων για την προσέλκυση πελατών και επισκεπτών.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης δεν εντάσσονται επιχειρήσεις που αποτελούν αντικείμενο της δράσης L123 «Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων».

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι φυσικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε γεωργική εκμετάλλευση κατά κύρια ή μερική απασχόληση, κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι γεωργικοί εργάτες.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	70.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	42.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	28.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία έναρξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΔ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.2.9 Επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων L311-5, L311-6, L311-7

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως δαπάνες οικοδομικών εργασιών, υδραυλικών εργασιών, ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, θέρμανσης κ.λ.π.
2. Δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις λειτουργίας της επιχείρησης, όπως ισοπεδώσεις, διαμορφώσεις, συνδέσεις με δίκτυα κοινής ωφέλειας, περιφράξεις, φωτισμός, φυτεύσεις κ.λ.π.
3. Δαπάνες αγοράς καινούργιου μηχανολογικού εξοπλισμού, περιλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, μέχρι την αγοραστική του αξία. Περιλαμβάνονται οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης.
4. Δαπάνες αγοράς λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης.
5. Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τα ανωτέρω όπως, αμοιβές μηχανικών και συμβούλων, δαπάνες έκδοσης των απαραίτητων αδειών, όπως οικοδομική άδεια, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας και οικονομοτεχνικές μελέτες για την εγκατάσταση ΑΠΕ κ.λ.π. Οι ανωτέρω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 12% του συνολικού κόστους της επένδυσης.
6. Δαπάνες προβολής και προώθησης, όπως η έκδοση διαφημιστικών φυλλαδίων, η αξιοποίηση του διαδικτύου και σε ποσοστό μέχρι 5% του συνολικού κόστους.
7. Δαπάνες αγοράς ειδικών επαγγελματικών μέσων μεταφοράς προϊόντων και πρώτων υλών εντός της επιχείρησης (π.χ. ανυψωτικά μηχανήματα κ.λ.π.),

στην περίπτωση που η χρήση τους είναι πλήρως αιτιολογημένη από το είδος της επένδυσης.

8. Δαπάνες για την κάλυψη του κόστους μελέτης - εγκατάστασης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και ποιοτικών συστημάτων, καθώς επίσης και δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους σε αναγνωρισμένους, από τα αρμόδια εθνικά όργανα, οργανισμούς πιστοποίησης για την αρχική πιστοποίηση των συστημάτων αυτών και σε ποσοστό μέχρι 3% του συνολικού κόστους.

Μη επιλέξιμες δαπάνες

1. Απόκτηση οικοπέδων, εδαφικών εκτάσεων και κτιριακών εγκαταστάσεων (αγορά, μίσθωση κ.λ.π.).
2. Κόστος σύνταξης φακέλου υποψηφιότητας.
3. Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του δικαιούχου.
4. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71, παρ. 3(α) του Καν(ΕΚ) 1698/2005, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Για τις δράσεις ενθάρρυνσης τουριστικών δραστηριοτήτων του υπομέτρου L311 και L313 και αποκλειστικά και μόνο για κτίσματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά και διατηρητέα είναι επιλέξιμη η αγορά ή επισκευή παλαιού εξοπλισμού και μέχρι ποσοστού 20% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
6. Δαπάνες για την εκπόνηση μελετών οι οποίες δεν εφαρμόζονται κατά την υλοποίηση του έργου.
7. Λειτουργικές δαπάνες των δικαιούχων και των έργων (αμοιβές προσωπικού, αναλώσιμα κ.λ.π.).
8. Βελτιωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για την προσαρμογή τους σε τυχόν απαιτήσεις της δικτύωσης.
9. Δαπάνες συντήρησης των παρεμβάσεων που ενισχύονται.
10. Δαπάνη για τη μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή για το σχέδιο αναβάθμισης.
11. Αγορά οχημάτων πλην των περιπτώσεων για τις οποίες γίνεται ρητή αναφορά στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών.
12. Προμήθεια εξοπλισμού από χώρες εκτός Ε.Ε., εξαιρουμένων των περιπτώσεων που τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η προμήθεια του συγκεκριμένου εξοπλισμού από χώρες της Ε.Ε.
13. Δαπάνες προβολής και προώθησης γεωργικών προϊόντων.

2.6.3 Δράσεις ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L312 «Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων»

2.6.3.1 (L312-1) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό βιοτεχνικών μονάδων, με προτεραιότητα σε εργαστήρια αγιογραφίας, υφαντικής, παραδοσιακών στολών, ξυλογλυπτικής, γλυπτικής, μουσικών οργάνων, αργυροχρυσοχοΐας, εκκλησιαστικού και παραδοσιακού επίπλου, επεξεργασίας πέτρας και μαρμάρου, καθώς και ξυλουργείων. Με τη δράση ενισχύεται η επιχειρηματικότητα στην περιοχή και η αξιοποίηση των τοπικών πόρων (π.χ. πέτρα, ξύλο) και της τοπικής λαϊκής παράδοσης. Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου και θα ενταχθούν στο Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας. Η παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας που σχετίζονται με την τοπική λαϊκή παράδοση είναι ο μόνος τρόπος προκειμένου να μπορέσει η τοπική παραγωγή να ανταγωνιστεί το φαινόμενο της εισαγωγής φθηνών βιομηχανοποιημένου τύπου προϊόντων λαϊκής τέχνης στην τουριστική αγορά της ευρύτερης περιοχής. Με τη δράση ενισχύεται η επιχειρηματικότητα στην περιοχή και η αξιοποίηση των τοπικών πόρων (π.χ. πέτρα, ξύλο) και της τοπικής λαϊκής παράδοσης.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης ενισχύονται ενδεικτικά οι ακόλουθοι κλάδοι, σύμφωνα με τον κωδικό ΣΤΑΚΟΔ:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΣΤΑΚΟΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ
172	Υφαντήρια
175.1	Ταπητουργία
182.1	Κατασκευή ενδυμάτων εργασίας
192.0	Κατασκευή ειδών ταξιδιού, τσαντών και παρόμοιων ειδών, ειδών σελοποιίας και σαγματοποιίας
201.0	Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου
203.0	Κατασκευή ξυλουργικών προϊόντων για την οικοδομή
205.2	Κατασκευή ειδών από φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτική
212.1	Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και ειδών συσκευασίας από χαρτί και χαρτόνι
241.4	Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών (παραγωγή ξυλάνθρακα)
245.1	Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης
246.3	Παραγωγή αιθέριων ελαίων
261.3	Κατασκευή κοίλου γυαλιού
262.1	Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
262.5	Κατασκευή άλλων κεραμικών προϊόντων
286.1	Κατασκευή ειδών μαχαιροποιίας
286.2	Κατασκευή εργαλείων
293.9	Κατασκευή άλλων γεωργικών και δασοκομικών μηχανημάτων
361.1	Κατασκευή καρεκλών και καθισμάτων
361.2	Κατασκευή άλλων επίπλων για γραφεία και καταστήματα
361.3	Κατασκευή άλλων επίπλων κουζίνας
361.4	Κατασκευή άλλων επίπλων
362.9	Κατασκευή κοσμημάτων και συναφών ειδών
363.0	Κατασκευή μουσικών οργάνων

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),
2. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- αφορούν εργαστήρια αγιογραφίας, υφαντικής, παραδοσιακών στολών, ξυλογλυπτικής, γλυπτικής, μουσικών οργάνων, αργυροχρυσοχοΐας, εκκλησιαστικού και παραδοσιακού επίπλου, επεξεργασίας πέτρας και μαρμάρου, καθώς και ξυλουργείων,
- υλοποιούνται από νέους (κάτω των 30 ετών),
- υλοποιούνται από γυναικείους συνεταιρισμούς,
- υλοποιούνται στα ορεινά τοπικά διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης από τους μόνιμους κατοίκους,
- χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (π.χ. φωτοβολταϊκά, βιομάζα, γεωθερμία).

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L311, που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/EK και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	480.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	288.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	192.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία ένταξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΔ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.3.2 (L312-2) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, με προτεραιότητα σε παντοπωλεία, λιανικό εμπόριο οινοπνευματωδών ειδών και λοιπών ποτών, λιανικό εμπόριο αναμνηστικών

ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης, καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία και ερμηνεία, εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφών δραστηριοτήτων, υπαίθριες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και πάρκα αναψυχής και δραστηριότητες κομμωτηρίων – κουρείων, για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την επίλυση βασικών αναγκών των περιοχών της υπαίθρου (π.χ. παντοπωλεία) και την ανταπόκριση στις ανάγκες που δημιουργεί η τουριστική κίνηση (π.χ. λιανικό εμπόριο αναμνηστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης). Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν θα ενταχθούν στο Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης ενισχύονται ενδεικτικά οι ακόλουθοι κλάδοι, σύμφωνα με τον κωδικό ΣΤΑΚΟΔ:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΣΤΑΚΟΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ
521.2	Παντοπωλεία
522.5	Λιανικό εμπόριο οινοπνευματωδών και λοιπών ποτών
525.5	Λιανικό εμπόριο αναμνηστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης
528.1	Επισκευή υποδημάτων κάθε είδους και άλλων δερμάτινων ειδών
923.1	Καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία και ερμηνεία
923.2	Εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφείς δραστηριότητες
923.3	Υπαίθριες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και πάρκα αναψυχής
930.1	Πλύσιμο και στεγνό καθάρισμα κλωστοϋφαντουργικών και γούνινων προϊόντων
930.2	Δραστηριότητες κομμωτηρίων, κουρείων
930.4	Δραστηριότητες σχετικές με τη φυσική ευεξία

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή.

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- αφορούν παντοπωλεία, λιανικό εμπόριο οινοπνευματωδών ειδών και λοιπών ποτών, λιανικό εμπόριο αναμνηστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης, καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία και ερμηνεία, εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφών δραστηριοτήτων, υπαίθριες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και πάρκα αναψυχής και δραστηριότητες κομμωτηρίων – κουρείων,
- υλοποιούνται από νέους (κάτω των 30 ετών),
- υλοποιούνται από γυναίκες,
- υλοποιούνται στα ορεινά τοπικά διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης από τους μόνιμους κατοίκους,

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλες οι περιοχές των Δήμων του Νομού Αιτωλοακαρνανίας που συμμετέχουν στο Τοπικό Πρόγραμμα.

Δικαιούχοι της δράσης είναι Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L311, που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/EK και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	70.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	42.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	28.000,00€
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	60%

2.6.3.3 (L312-3) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση, με προτεραιότητα σε αρτοποιία και παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής, σε παραγωγή μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων και σε παραγωγή αποσταγμένων αλκοολούχων ποτών.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης ενισχύονται ενδεικτικά οι ακόλουθοι κλάδοι, σύμφωνα με τον κωδικό ΣΤΑΚΟΔ:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΣΤΑΚΟΔ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ
153.3	Παραγωγή ζαχαρωδών προϊόντων από φρούτα και λαχανικά
158.1	Αρτοποιία, παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής
158.2	Παραγωγή φρυγανιών, μπισκότων, παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής
158.4	Παραγωγή κακάο, σοκολάτας και ζαχαρωτών
158.5	Παραγωγή μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων
158.6	Επεξεργασία τσαγιού και καφέ
158.9	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής μη αναγραφόμενης κατηγορίας
159.1	Παραγωγή αποσταγμένων αλκοολούχων ποτών

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),
2. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,
3. θα εφαρμόζουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας (HACCP, ISO κλπ,)

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- αναφέρονται σε αρτοποιία και εργαστήρια παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής,
- σε μονάδες παραγωγής μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς, τραχανά και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων και σε παραγωγή αποσταγμένων αλκοολούχων ποτών (π.χ. τσίπουρο),
- στην αξιοποίηση πρώτης ύλης που προέρχεται από βιολογική παραγωγή,

- στη δημιουργία αρτοποιείων, όπου η παραγωγή των προϊόντων γίνεται σε φούρνο με ξύλα,
- υλοποιούνται από γυναικείους συνεταιρισμούς,

Επιπλέον, κατά την πορεία υλοποίησης του Τοπικού Προγράμματος θα επιδιωχθεί η χρήση της εμπορικής ετικέτας «PROAGRITOUR» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI), για την οποία προϋπόθεση αποτελεί η υλοποίηση του διακρατικού σχεδίου συνεργασίας «PROAGRITOUR II» και η ενσωμάτωση ενός νέου πεδίου εφαρμογής της εμπορικής ετικέτας, που θα αφορά τις επιχειρήσεις παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση. Παράλληλα, μέσω της εμπορικής ετικέτας θα δημιουργηθεί και το αντίστοιχο διακρατικό δίκτυο, το οποίο επίσης αποτελεί στοιχείο καινοτομίας. Τόσο μέσω του διακρατικού όσο και μέσω του τοπικού δικτύου επιδιώκεται η μεταφορά τεχνογνωσίας και η κοινή δράση των συμμετεχόντων για την προσέλκυση πελατών και επισκεπτών.

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L311, που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/EK και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	70.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	42.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	28.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία έναρξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΑ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.3.4 Επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων L312-1, L312-2 και L312-3

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως δαπάνες οικοδομικών εργασιών, υδραυλικών εργασιών, ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, θέρμανσης κ.λ.π.
2. Δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις λειτουργίας της επιχείρησης, όπως ισοπεδώσεις, διαμορφώσεις, συνδέσεις με δίκτυα κοινής ωφέλειας, περιφράξεις, φωτισμός, φυτεύσεις κ.λ.π.

3. Δαπάνες αγοράς καινούργιου μηχανολογικού εξοπλισμού, περιλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, μέχρι την αγοραστική του αξία. Περιλαμβάνονται οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης.
4. Δαπάνες αγοράς λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης.
5. Γενικές δαπάνες συνδεόμενες με τα ανωτέρω όπως, αμοιβές μηχανικών και συμβούλων, δαπάνες έκδοσης των απαραίτητων αδειών, όπως οικοδομική άδεια, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας και οικονομοτεχνικές μελέτες για την εγκατάσταση ΑΠΕ κ.λ.π. Οι ανωτέρω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 12% του συνολικού κόστους της επένδυσης.
6. Δαπάνες προβολής και προώθησης, όπως η έκδοση διαφημιστικών φυλλαδίων, η αξιοποίηση του διαδικτύου και σε ποσοστό μέχρι 5% του συνολικού κόστους.
7. Δαπάνες αγοράς ειδικών επαγγελματικών μέσων μεταφοράς προϊόντων και πρώτων υλών εντός της επιχείρησης (π.χ. ανυψωτικά μηχανήματα κ.λ.π.), στην περίπτωση που η χρήση τους είναι πλήρως αιτιολογημένη από το είδος της επένδυσης.
8. Δαπάνες για την κάλυψη του κόστους μελέτης - εγκατάστασης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και ποιοτικών συστημάτων, καθώς επίσης και δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους σε αναγνωρισμένους, από τα αρμόδια εθνικά όργανα, οργανισμούς πιστοποίησης για την αρχική πιστοποίηση των συστημάτων αυτών και σε ποσοστό μέχρι 3% του συνολικού κόστους.

Μη επιλέξιμες δαπάνες δράσεων

1. Απόκτηση οικοπέδων, εδαφικών εκτάσεων και κτιριακών εγκαταστάσεων (αγορά, μίσθωση κ.λ.π.).
2. Κόστος σύνταξης φακέλου υποψηφιότητας.
3. Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του δικαιούχου.
4. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71, παρ. 3(α) του Καν(ΕΚ) 1698/2005, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Για τις δράσεις ενθάρρυνσης τουριστικών δραστηριοτήτων του υπομέτρου L311 και L313 και αποκλειστικά και μόνο για κτίσματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά και διατηρητέα είναι επιλέξιμη η αγορά ή επισκευή παλαιού

- εξοπλισμού και μέχρι ποσοστού 20% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
6. Δαπάνες για την εκπόνηση μελετών οι οποίες δεν εφαρμόζονται κατά την υλοποίηση του έργου.
 7. Λειτουργικές δαπάνες των δικαιούχων και των έργων (αμοιβές προσωπικού, αναλώσιμα κ.λ.π.).
 8. Βελτιωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για την προσαρμογή τους σε τυχόν απαιτήσεις της δικτύωσης.
 9. Δαπάνες συντήρησης των παρεμβάσεων που ενισχύονται.
 10. Δαπάνη για τη μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή για το σχέδιο αναβάθμισης.
 11. Αγορά οχημάτων πλην των περιπτώσεων για τις οποίες γίνεται ρητή αναφορά στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών.
 12. Προμήθεια εξοπλισμού από χώρες εκτός Ε.Ε., εξαιρουμένων των περιπτώσεων που τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η προμήθεια του συγκεκριμένου εξοπλισμού από χώρες της Ε.Ε.
 13. Δαπάνες προβολής και προώθησης γεωργικών προϊόντων.

2.6.4 Δράσεις ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L313 «Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων»

2.6.4.1 (L313-5) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση και την επέκταση - εκσυγχρονισμό μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης, **έως 40 κλίνες**, για τη βελτίωση της τουριστικής ικανότητας της περιοχής, προκειμένου να μπορέσει να φιλοξενήσει τους επισκέπτες, να ανταποκριθεί στη ζήτηση της αγοράς και να επιμηκύνει την τουριστική περίοδο, καθώς οι παρεμβάσεις δεν θα υλοποιηθούν μόνο στον ορεινό όγκο, αλλά και στις πεδινές περιοχές, οι οποίες προσελκύουν επισκέπτες κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες, εξαιτίας και του θαλάσσιου υδατικού δυναμικού.

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα εφαρμόσουν τις προδιαγραφές που καθορίζονται από την μελέτη/εμπειρογνωμοσύνη **«Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας»** (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ),
2. θα εφαρμόζουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας (HACCP, ISO κλπ),
3. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),

4. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,
5. θα συμμορφώνονται με τους κανονισμούς της εμπορικής ετικέτας «PROAGRITOUR» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI).

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- συμπεριλαμβάνουν δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού, όπως ιπποτουρισμός, συμμετοχή σε αγροτικές δραστηριότητες, εκμάθηση της τοπικής κουζίνας, περιήγηση, mountain-bike κ.α.,
- προβλέπουν διευκολύνσεις για ΑμΕΑ (π.χ. κατάλληλοι χώροι πρόσβασης και διαμονής),
- παρέχουν στους πελάτες τους δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο,
- κατατίθενται από νέους ή γυναίκες ή κατοίκους ορεινών περιοχών,
- υλοποιούνται στα ορεινά Τοπικά Διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης (ΠΙΝΑΚΑΣ I),
- υλοποιούνται σε περιοχές Natura,
- υλοποιούνται στα τοπικά διαμερίσματα των Δήμων Ξυλῆνης και Πλατάνου που εντάσσονται στο Τοπικό Πρόγραμμα (ΠΙΝΑΚΑ I),
- χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση (π.χ. φωτοβολταϊκά, βιομάζα, γεωθερμία κλπ).

Οι επιλέξιμες λειτουργικές μορφές και κατηγορίες των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται προς χρηματοδότηση στο Τοπικό Πρόγραμμα Προσέγγιση LEADER, υλοποιούνται υποχρεωτικά με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2974/710/8.04.2009 (ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 3427/09-06-2010 ΚΥΑ των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Πολιτισμού & Τουρισμού. (Επισυνάπτεται ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009 και Τροποποίηση αριθμ 3427/9.06.2010, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII). Διευκρινίζεται ότι στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος της Αιτωλικής Αναπτυξιακής ΑΕ ΟΤΑ **δεν θεωρείται επιλέξιμη προς ενίσχυση η κατηγορία «Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες»**, που περιλαμβάνεται στην ίδρυση μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων της ανωτέρω ΚΥΑ 2974/710/8.04.2009 (ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Στην περίπτωση της δράσεων L313-5 «Ίδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης», **εκσυγχρονισμοί υπάρχουσών μονάδων επιτρέπονται μόνο εφόσον συνοδεύονται υποχρεωτικά από αύξηση της δυναμικότητας.**

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L311, που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	2.400.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	1.440.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	960.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία έναρξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΔ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.4.2 (L313-6) «Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό χώρων εστίασης και αναψυχής για τη βελτίωση της τουριστικής ικανότητας της περιοχής, προκειμένου να υποδεχθεί τους επισκέπτες και να ανταποκριθεί στη ζήτηση της αγοράς.

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα εφαρμόσουν τις προδιαγραφές που καθορίζονται από την μελέτη/εμπειρογνωμοσύνη **«Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας»** (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ),
2. θα εφαρμόσουν τις προδιαγραφές της μελέτης **«Προδιαγραφές τοπικής γαστρονομίας στην περιοχή παρέμβασης LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής»** (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ),
3. θα εφαρμόζουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας (HACCP, ISO κλπ.)
4. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),
5. θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή,
6. θα συμμορφώνονται με τους κανονισμούς της εμπορικής ετικέτας **«PROAGRITOUR»** (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ).

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- προβλέπουν διευκολύνσεις για ΑμΕΑ (π.χ. κατάλληλοι χώροι πρόσβασης και διαμονής),

- υλοποιούνται από νέους (κάτω των 30 ετών) και γυναίκες,
- υλοποιούνται στα ορεινά τοπικά διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης (ΠΙΝΑΚΑΣ Ι),
- χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση (π.χ. φωτοβολταϊκά, βιομάζα, γεωθερμία κλπ).

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L311, που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	530.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	318.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	212.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία έναρξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΑ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.4.3 (L313-8) «Ίδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας)»

Περιγραφή

Η δράση περιλαμβάνει την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (π.χ. εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας), με σκοπό τον εμπλουτισμό του τοπικού τουριστικού προϊόντος με εναλλακτικές τουριστικές δραστηριότητες που ψυχαγωγούν τους επισκέπτες.

Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν, υποχρεωτικά:

1. θα εφαρμόσουν τις προδιαγραφές που καθορίζονται από την μελέτη/εμπειρογνωμοσύνη «**Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας**» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ),
2. θα αξιοποιούν τις δυνατότητες του διαδικτύου (το επενδυτικό σχέδιο θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τη δημιουργία ιστοσελίδας),

- θα συμμετάσχουν σε ενέργειες δικτύωσης με την ένταξή τους υποχρεωτικά στο **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας**, που λειτουργεί στην περιοχή.

Επιπλέον μοριοδότηση δίνεται σε επενδύσεις που:

- που αξιολογούν το υδατικό δυναμικό (π.χ. canoe-kayak, κατάδυση αναψυχής),
- αφορούν στον ιπποτουρισμό και στον αεραθλητισμό,
- αφορούν ή και περιλαμβάνουν χώρους γευσιγνωσίας για την ανάδειξη και προβολή των τοπικών προϊόντων της περιοχής,

Περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

Δικαιούχοι της δράσης είναι Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ L311, που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	705.000,00€
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	423.000,00€
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	282.000,00€
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας	60%
Ποσοστό ενίσχυσης για τον Νομό Ευρυτανίας	50% έως 31/12/2010 40% από 01/01/2011*

* Σύμφωνα με την ημερομηνία ένταξης του επενδυτικού σχεδίου στο Τοπικό Πρόγραμμα

Στην περίπτωση επιλογής επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στον Νομό Ευρυτανίας μετά την 31/12/2010, ο δικαιούχος υποχρεούται κατά την υπογραφή της σύμβασης με την ΟΤΔ να αποδείξει την δυνατότητα κάλυψης της επιπλέον ιδιωτικής συμμετοχής.

2.6.4.4 Επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων L313-5, L313-6, L313-8

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως δαπάνες οικοδομικών, υδραυλικών και ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, θέρμανσης κ.λ.π.
2. Δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις λειτουργίας της επιχείρησης, όπως ισοπεδώσεις, διαμορφώσεις, συνδέσεις με δίκτυα κοινής ωφέλειας, περιφράξεις, φωτισμός, φυτεύσεις κ.λ.π.
3. Δαπάνες αγοράς καινούργιου μηχανολογικού εξοπλισμού, περιλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, μέχρι την αγοραστική του αξία. Περιλαμβάνονται οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης.

4. Δαπάνες αγοράς λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης συμπεριλαμβανομένης της αγοράς παραδοσιακών ξύλινων σκαφών, λοιπών σκαφών μόνο για τις περιπτώσεις επιχειρήσεων καταδυτικού τουρισμού, καθώς και δαπάνες για την αγορά αλόγων για δραστηριότητες περιήγησης.
5. Δαπάνες αγοράς οχημάτων για τις επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού με σκοπό τη μεταφορά ειδικού εξοπλισμού και εφόσον τεκμηριώνεται πλήρως η αναγκαιότητα τους.
6. Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τα ανωτέρω όπως, αμοιβές μηχανικών και συμβούλων, δαπάνες έκδοσης των απαραίτητων αδειών, όπως οικοδομική άδεια, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας και οικονομοτεχνικές μελέτες για την εγκατάσταση ΑΠΕ κ.λ.π. Οι ανωτέρω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 12% του συνολικού κόστους της επένδυσης.
7. Δαπάνες προβολής και προώθησης, όπως η έκδοση διαφημιστικών φυλλαδίων, η αξιοποίηση του διαδικτύου και με ποσοστό μέχρι 5% του συνολικού κόστους.
8. Δαπάνες για την κάλυψη του κόστους μελέτης - εγκατάστασης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και ποιοτικών συστημάτων, καθώς επίσης και δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους σε αναγνωρισμένους οργανισμούς πιστοποίησης για την αρχική πιστοποίηση των συστημάτων αυτών και σε ποσοστό μέχρι 3% του συνολικού κόστους.

Μη επιλέξιμες δαπάνες

1. Απόκτηση οικοπέδων, εδαφικών εκτάσεων και κτιριακών εγκαταστάσεων (αγορά, μίσθωση κ.λ.π.).
2. Κόστος σύνταξης φακέλου υποψηφιότητας.
3. Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του δικαιούχου.
4. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71, παρ. 3(α) του Καν(ΕΚ) 1698/2005, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Για τις δράσεις ενθάρρυνσης τουριστικών δραστηριοτήτων του υπομέτρου L311 και L313 και αποκλειστικά και μόνο για κτίσματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά και διατηρητέα είναι επιλέξιμη η αγορά ή επισκευή παλαιού εξοπλισμού και μέχρι ποσοστού 20% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.

6. Δαπάνες για την εκπόνηση μελετών οι οποίες δεν εφαρμόζονται κατά την υλοποίηση του έργου.
7. Λειτουργικές δαπάνες των δικαιούχων και των έργων (αμοιβές προσωπικού, αναλώσιμα κ.λ.π.).
8. Βελτιωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για την προσαρμογή τους σε τυχόν απαιτήσεις της δικτύωσης.
9. Δαπάνες συντήρησης των παρεμβάσεων που ενισχύονται.
10. Δαπάνη για τη μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή για το σχέδιο αναβάθμισης.
11. Αγορά οχημάτων πλην των περιπτώσεων για τις οποίες γίνεται ρητή αναφορά στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών.
12. Προμήθεια εξοπλισμού από χώρες εκτός Ε.Ε., εξαιρουμένων των περιπτώσεων που τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η προμήθεια του συγκεκριμένου εξοπλισμού από χώρες της Ε.Ε.
13. Δαπάνες προβολής και προώθησης γεωργικών προϊόντων.

Για όλες τις ανωτέρω προκηρυσσόμενες δράσεις του Τοπικού Προγράμματος θα τηρηθούν οι όροι, οι περιορισμοί, οι τομείς ενίσχυσης και οι επιλέξιμες δαπάνες του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4 του ΠΑΑ, ενώ στην περίπτωση τυχόν διαφοροποιήσεων θα τροποποιηθεί αντίστοιχα το τοπικό πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό επισυνάπτονται ως αναπόσπαστο τμήμα της προκήρυξης τα κάτωθι:

- ΚΥΑ 401/10-03-2010 με θέμα «Πλαίσιο εφαρμογής του Άξονα 4 "Προσέγγιση LEADER" του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ)», (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI),
- ΚΥΑ 2974/710/8.04.2009 (ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009) των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 3427/09-06-2010 ΚΥΑ των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Πολιτισμού & Τουρισμού. (Επισυνάπτεται ΦΕΚ 670/Β/10.04.2009 και Τροποποίηση αριθμ 3427/9.06.2010, όπου καθορίζονται οι επιλέξιμες λειτουργικές μορφές και κατηγορίες των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται προς χρηματοδότηση στο Τοπικό Πρόγραμμα Προσέγγιση LEADER, (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII),
- Το εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα της ΟΤΔ (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII)

Κεφάλαιο 3^ο
Προδιαγραφές που τίθενται βάσει
μελετών και συναφών προϊόντων της ΟΤΔ

3.1 Μελέτες και συναφή προϊόντα της ΟΤΔ

Στο πλαίσιο της προωθούμενης αναπτυξιακής διαδικασίας και του περιεχομένου του Τοπικού Προγράμματος, τίθενται κατά περίπτωση προϋποθέσεις, που προκύπτουν από μελέτες και συναφή προϊόντα της ΟΤΔ. Συγκεκριμένα, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

1. Μελέτη / εμπειρογνωμοσύνη «Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας»
2. Μελέτη / εμπειρογνωμοσύνη «Προδιαγραφές τοπικής γαστρονομίας στην περιοχή παρέμβασης LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής»
3. Κριτήρια Διακρατικού Σήματος Ποιότητας (εμπορικής ετικέτας) «PROAGRITOUR»

Τα προαναφερόμενα επισυνάπτονται στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΙΧ, Χ & ΧΙ αντίστοιχα της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.

3.1.1 Μελέτη / εμπειρογνωμοσύνη «Προδιαγραφές τοπικής αρχιτεκτονικής στις παρεμβάσεις LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής & Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας»

Η συγκεκριμένη μελέτη / εμπειρογνωμοσύνη εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής, κατά την Γ΄ Προγραμματική Περίοδο, με σκοπό:

- τη διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής αρχιτεκτονικής
- την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των συντελεστών του Τοπικού Παραγωγικού Συστήματος
- την ανάδειξη της ποιότητας των επενδυτικών σχεδίων του Τοπικού Προγράμματος

Στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER», η τήρηση των αναφερόμενων προδιαγραφών αρχιτεκτονικής είναι **υποχρεωτική** στις δράσεις του Τοπικού Προγράμματος, όπου γίνεται συγκεκριμένη αναφορά, με τις εξής τροποποιήσεις:

1. Όπου αναφέρεται ως περιοχή παρέμβασης είτε η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος LEADER+ είτε η ορεινή Ναυπακτία **νοείται** η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER», όπως αυτή αναφέρεται στον ΠΙΝΑΚΑ Ι, της παραγράφου 2.3, του παρόντος οδηγού
2. Όσον αφορά τις όψεις του κτιρίου δεν επιτρέπεται η εξ' ολοκλήρου κάλυψη από σοβά. Επιτρέπεται η κάλυψη των όψεων του κτιρίου από πέτρα σε ποσοστό τουλάχιστον 50% της επιφάνειάς τους.

3. Όσον αφορά τα κουφώματα επιτρέπεται και το αλουμίνιο στο χρώμα του ξύλου

3.1.2 Μελέτη / εμπειρογνωμοσύνη «Προδιαγραφές τοπικής γαστρονομίας στην περιοχή παρέμβασης LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής»

Η συγκεκριμένη μελέτη / εμπειρογνωμοσύνη εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής, κατά την Γ΄ Προγραμματική Περίοδο, με σκοπό την ανάδειξη της τοπικής κουζίνας.

Στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER», η προσφορά γευμάτων, σύμφωνα με τις αναφερόμενες τοπικές συνταγές είναι υποχρεωτική από τις μονάδες εστίασης, που θα χρηματοδοτηθούν.

3.1.3 Κριτήρια Διακρατικού Σήματος Ποιότητας (εμπορικής ετικέτας) «PROAGRITOUR»

Το Διακρατικό Σήμα Ποιότητας «PROAGRITOUR» δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος INTERREGIIC/EAST/INNOREF και αποσκοπεί στη βελτίωση της αγροτικής βιώσιμης ανάπτυξης, μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των αγροτουριστικών υπηρεσιών, καθώς και της αγοράς τοπικών, βιολογικών, τυπικών και παραδοσιακών προϊόντων, δημιουργώντας μια μικρή αλυσίδα.

Τα κριτήρια του Σήματος Ποιότητας βασίζονται στη βιώσιμη χρήση των πόρων, στην προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών τοπίων, στην προσφορά τοπικών, βιολογικών, τυπικών και παραδοσιακών προϊόντων, στο σεβασμό της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, στον εναρμονισμό με τους παραδοσιακούς τρόπους παραγωγής και σερβιρίσματος των πιάτων, στην προστασία και προώθηση των τοπικών παραδόσεων και του πολιτισμού.

Στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER» είναι **υποχρεωτική** η τήρηση των ελάχιστων προϋποθέσεων για τις μονάδες διανυκτέρευσης (με ή χωρίς αγρόκτημα) και για τις μονάδες εστίασης. Οι προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται έχουν ως ακολούθως, κατά περίπτωση:

Κριτήρια	Μονάδες διανυκτέρευσης	Μονάδες εστίασης
Χρήση ανανεώσιμης ενέργειας (κριτήριο Νο1)	Αγοράζουν ή/και παράγουν ποσοστό ανανεώσιμης ενέργειας > 0% (σημ. η χρήση τζακιού θεωρείται ότι καλύπτει το κριτήριο)	Δεν απαιτείται
Λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας (κριτήριο Νο6)	√	Δεν απαιτείται
Νερό που δεν προέρχεται από πηγή με κίνδυνο να στερέψει (κριτήριο Νο7)	√	Δεν απαιτείται
Έλεγχος και αποκατάσταση διαρροών (κριτήριο Νο11)		

	√	Δεν απαιτείται
Αλλαγή κλινοσκεπασμάτων και άλλων λευκών ειδών το πολύ 2 φορές ανά εβδομάδα (κριτήριο Νο12)	√	Δεν απαιτείται
Πότισμα κήπων μετά τη δύση του ηλίου ή νωρίς το πρωί, προς αποφυγή απώλειας νερού εξαιτίας της εξάτμισης (κριτήριο Νο13)	√	Δεν απαιτείται
Εφαρμογή τοπικού σχεδιασμού διαχείρισης αποβλήτων νερού (κριτήριο Νο14)	√	Δεν απαιτείται
Χρήση προϊόντων για απολύμανση, μόνο όταν κρίνεται απαραίτητο (κριτήριο Νο20)	√	Δεν απαιτείται
Εκπαίδευση προσωπικού για τη χρήση απολυμαντικών και καθαριστικών προϊόντων (κριτήριο Νο21)	√	Δεν απαιτείται
Συντήρηση και επισκευή συσκευών (κριτήριο Νο22)	√	Δεν απαιτείται
Απαγόρευση του καπνίσματος σε κοινόχρηστους χώρους (κριτήριο Νο23)	√	Δεν απαιτείται
Πληροφόρηση φιλοξενούμενων για χρήση μέσων μαζικής μεταφοράς για την έλευσή τους στη μονάδα (κριτήριο Νο24)	√	Δεν απαιτείται
Πληροφόρηση για άλλα πιστοποιημένα προϊόντα και υπηρεσίες (κριτήριο Νο27)	√	Δεν απαιτείται
Σεβασμός στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική (κριτήριο Νο28)	√	√
Διατήρηση τοπικής βιοποικιλότητας αγροτικού ενδιαφέροντος (κριτήριο Νο29)	√	Δεν απαιτείται
Κλινοσκεπάσματα (κριτήριο Νο32 ή 44)	√	Δεν απαιτείται
Έπιπλα δωματίου (κριτήριο Νο33) – σημ. μόνο για δωμάτια	√	Δεν απαιτείται
Εξοπλισμός μπάνιου (κριτήριο Νο34 ή 47)	√	Δεν απαιτείται
Κάλαθοι αγρήστων (κριτήριο Νο35 ή 48)	√	Δεν απαιτείται
Πίνακας πληροφοριών και τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης (κριτήριο Νο36 ή 50)	√	Δεν απαιτείται
Τιμοκατάλογος (κριτήριο Νο37) – μόνο για δωμάτια και εστιατόρια	√	√
Τηλεφωνική για δημόσια χρήση, σε χώρο στον οποίο θα έχουν πρόσβαση οι φιλοξενούμενοι (κριτήριο Νο39) – μόνο για δωμάτια	√	√
Θέρμανση (κριτήριο Νο40) – μόνο για δωμάτια	√	Δεν απαιτείται
Επαρκής αερισμός, φωτισμός δωματίων, περιοδική και κατάλληλη ανανέωση του χρώματος του τοίχου (κριτήριο Νο41) – μόνο για δωμάτια	√	Δεν απαιτείται
Αλλαγή κλινοσκεπασμάτων κατά την άφιξη νέων φιλοξενούμενων (κριτήριο Νο42 ή 53)	√	Δεν απαιτείται
Καθαρισμός δωματίων τουλάχιστον δυο φορές ανά εβδομάδα. Στην περίπτωση που η καθαριότητα αποτελεί υποχρέωση του φιλοξενούμενου, πρέπει να παρέχεται ο	√	Δεν απαιτείται

απαραίτητος εξοπλισμός (κριτήριο Νο43 ή 51 ή 54)		
Εξοπλισμός κουζίνας, σκευή (κριτήριο Νο45) – μόνο για διαμερίσματα	√	Δεν απαιτείται
Οι μονάδες που παρέχουν φαγητό μόνο στους φιλοξενούμενους πρέπει να διαθέτουν τον εξοπλισμό που προβλέπεται για μια οικιακή κουζίνα (κριτήριο Νο55) – μόνο για μονάδες που παρέχουν φαγητό	√	Δεν απαιτείται
Οι μονάδες που παρέχουν φαγητό στους φιλοξενούμενους και σε εξωτερικούς πελάτες πρέπει να πληρούν όσα προβλέπονται στη σχετική νομοθεσία (κριτήριο Νο56) – μόνο για μονάδες που παρέχουν φαγητό	√	√
Καθαρισμός χώρων και σκευών που χρησιμοποιούνται μετά από κάθε γεύμα (κριτήριο Νο58) – μόνο για μονάδες που παρέχουν φαγητό	√	√
Να περιλαμβάνονται τουλάχιστον δυο τυπικά πιάτα (τοπικές συνταγές) στο μενού (κριτήριο Νο59) – μόνο για μονάδες που παρέχουν φαγητό	√	√
Χρήση βιολογικών προϊόντων για την παρασκευή γευμάτων (κριτήριο Νο60) – μόνο για μονάδες που παρέχουν φαγητό	Χρησιμοποιούν βιολογικά προϊόντα για την παρασκευή των προσφερόμενων γευμάτων, τουλάχιστον σε ποσοστό 5%	√
Χρήση τοπικών και τυπικών προϊόντων, καθώς και προϊόντων που παράγονται από πιστοποιημένους με το σήμα παραγωγούς για την παρασκευή γευμάτων (κριτήριο Νο61) – μόνο για μονάδες που παρέχουν φαγητό	Η χρήση τοπικών, καθώς και τυπικών (ΠΟΠ, ΠΓΕ κλπ), βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων, σε ποσοστό τουλάχιστον 2/3 του συνόλου στα προσφερόμενα γεύματα. (σημ. δεν ισχύει η προϋπόθεση για την προμήθεια του 1/3 των προϊόντων από πιστοποιημένους με το διακρατικό σήμα παραγωγούς)	√
Η χρήση τοπικών προϊόντων της περιοχής, αλλά και βιολογικών, τυπικών και παραδοσιακών προϊόντων για την παρασκευή γευμάτων στα εστιατόρια είναι απαραίτητη. Η παροχή πληροφοριών για πιστοποιημένα προϊόντα, υπηρεσίες και εκδηλώσεις είναι εξίσου απαραίτητη (κριτήριο Νο67) – αφορά μόνο μονάδες εστίασης	Δεν απαιτείται	√

Στις ελάχιστες προϋποθέσεις για τις μονάδες εστίασης έχουν συμπεριληφθεί και κριτήρια, που σύμφωνα με το διακρατικό σήμα ποιότητας αφορούν μόνο τις μονάδες διανυκτέρευσης, αλλά η ΟΤΔ θεωρεί ότι συνεισφέρουν στους στόχους του Τοπικού Προγράμματος αναφορικά με τη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών. Τέτοια κριτήρια είναι η ύπαρξη τιμοκαταλόγου και η διάθεση τηλεφωνικής γραμμής για δημόσια χρήση (με ή χωρίς κόστος για τον φιλοξενούμενο).